අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය - 2019

45 - බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය- පැරණි නිර්දේශය

ප්‍රශ්නපත්‍ර ව්‍යුහය

I පත්‍රය- කාලය - පැය 02 යි.

වරණ 05 බැගින් වූ බහුවරණ ප්‍රශ්න 50 කි. ප්‍රශ්න සියල්ලට ම පිළිතුරු සැපයිය යුතුය. එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 02 බැගින් මුළු ලකුණු 100 කි.

IIපත්‍රය- කාලය - පැය 03 යි.

මෙම ප්‍රශ්නපත්‍රය I හා II වශයෙන් කොටස් දෙකකින් සමන්විත ය.

Iකොටස - ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න තුනකි. ප්‍රශ්න දෙකකට පමණක් පිළිතුරු සැපයිය යුතුය. ප්‍රශ්නයක කොටස් පහකි. එක් කොටසකට ලකුණු 04 බැගින් ලකුණු 20 ක් හිමි වේ.

IIකොටස - රචනා වර්ගයේ ප්‍රශ්න පහකි. ප්‍රශ්න තුනකට පිළිතුරු සැපයිය යුතුය. ප්‍රශ්නයක කොටස් හතරකි. එක් කොටසකට ලකුණු 05 බැගින් ලකුණු 20 ක් හිමි වේ.

II පත්‍රය සඳහා මුළු ලකුණු = 100

අවසාන ලකුණු ගණනය කිරීම : **Iපත්‍රය** = 100

II පත්‍රය = 100

අවසාන ලකුණ = 200 - 2 =100

උත්තරපත්‍ර ලකුණු කිරීමේ පොදු ශිල්පීය ක්‍රම

උත්තරපත්‍ර ලකුණු කිරීමේ හා ලකුණු ලැයිස්තුවල ලකුණු සටහන් කිරීමේ සම්මත ක්‍රමය අනුගමනය කිරීම අනිවාර්යයෙන් ම කළ යුතුවේ. ඒ සඳහා පහත පරිදි කටයුතු කරන්න.

1. උත්තරපත්‍ර ලකුණු කිරීමට රතුපාට බෝල් පොයින්ට් පෑනක් පාවිච්චි කරන්න.
2. සෑම උත්තරපත්‍රයකම මුල් පිටුවේ සහකාර පරීක්ෂක සංකේත අංකය සටහන් කරන්න. ඉලක්කම් ලිවීමේදී **පැහැදිලි ඉලක්කමෙන්** ලියන්න.
3. ඉලක්කම් ලිවීමේදී වැරදුණු අවස්ථාවක් වේ නම් එය පැහැදිලිව තනි ඉරකින් කපා හැර නැවත ලියා කෙටි අත්සන යොදන්න.
4. එක් එක් ප්‍රශ්නයේ අනු කොටස්වල පිළිතුරු සඳහා හිමි ලකුණු ඒ ඒ කොටස අවසානයේ △ ක් තුළ ලියා දක්වන්න. අවසාන ලකුණු ප්‍රශ්න අංකයත් සමග □ ක් තුළ, භාග සංඛ්‍යාවක් ලෙස ඇතුළත් කරන්න. ලකුණු සටහන් කිරීම සඳහා පරීක්ෂකවරයාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ඇති තීරුව භාවිත කරන්න.

උදාහරණ : ප්‍රශ්න අංක 03

(i) .... √ $\frac{4}{5}$

(ii) .... √ $\frac{3}{5}$

(iii) .... √ $\frac{3}{5}$

03 (i) $\frac{4}{5}$ + (ii) $\frac{3}{5}$ + (iii) $\frac{3}{5}$ = $\frac{10}{15}$

බහුවරණ උත්තරපත්‍ර : (කවුළු පත්‍රය)

1. අ.පො.ස. (උ.පෙළ) හා තොරතුරු තාක්ෂණ විභාගය සඳහා කවුළු පත්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සකසනු ලැබේ. නිවැරදි වරණ කපා ඉවත් කළ සහතික කරන ලද කවුළුපතක් ඔබ වෙත සපයනු ලැබේ. සහතික කළ කවුළු පත්‍රයක් භාවිත කිරීම පරීක්ෂකගේ වගකීම වේ.
2. අනතුරුව උත්තරපත්‍ර හොඳින් පරීක්ෂා කර බලන්න. කිසියම් ප්‍රශ්නයකට එක් පිළිතුරකට වඩා ලකුණු කර ඇත්නම් හෝ එකම පිළිතුරක්වත් ලකුණු කර නැත්නම් හෝ වරණ කැපී යන පරිදි ඉරක් අඳින්න. ඇතැම් විට අයදුම්කරුවන් විසින් මුලින් ලකුණු කර ඇති පිළිතුරක් මකා වෙනත් පිළිතුරක් ලකුණු කර තිබෙන්නට පුළුවන. එසේ මකන ලද අවස්ථාවකදී පැහැදිලිව මකා නොමැති නම් මකන ලද වරණය මත ද ඉරක් අඳින්න.
3. කවුළු පත්‍රය උත්තරපත්‍රය මත නිවැරදිව තබන්න. නිවැරදි පිළිතුර ✓ ලකුණකින් ද, වැරදි පිළිතුර 0 ලකුණකින් ද වරණ මත ලකුණු කරන්න. නිවැරදි පිළිතුරු සංඛ්‍යාව ඒ ඒ වරණ තීරයට පහළින් ලියා දක්වන්න. අනතුරුව එම සංඛ්‍යා එකතු කර මුළු නිවැරදි පිළිතුරු සංඛ්‍යාව අදාළ කොටුව තුළ ලියන්න.

ව්‍යුහගත රචනා හා රචනා උත්තරපත්‍ර :

1. අයදුම්කරුවන් විසින් උත්තරපත්‍රයේ හිස්ව තබා ඇති පිටු හරහා රේඛාවක් ඇඳ කපා හරින්න. වැරදි හෝ නුසුදුසු පිළිතුරු යටින් ඉරි අඳින්න. ලකුණු දිය හැකි ස්ථානවල හරි ලකුණු යෙදීමෙන් එය පෙන්වන්න.

2. ලකුණු සටහන් කිරීමේදී ඕවර්ලන්ඩ් කඩදාසියේ දකුණු පස තීරය යොදා ගත යුතු වේ.

3. සෑම ප්‍රශ්නයකටම දෙන මුළු ලකුණු උත්තරපත්‍රයේ මුල් පිටුවේ ඇති අදාළ කොටුව තුළ ප්‍රශ්න අංකය ඉදිරියෙන් අංක දෙකකින් ලියා දක්වන්න. ප්‍රශ්න පත්‍රයේ දී ඇති උපදෙස් අනුව ප්‍රශ්න තෝරා ගැනීම කළ යුතුවේ. සියලු ම උත්තර ලකුණු කර ලකුණු මුල් පිටුවේ සටහන් කරන්න. ප්‍රශ්න පත්‍රයේ දී ඇති උපදෙස්වලට පටහැනිව වැඩි ප්‍රශ්න ගණනකට පිළිතුරු ලියා ඇත්නම් අඩු ලකුණු සහිත පිළිතුරු කපා ඉවත් කරන්න.

4. පරීක්ෂාකාරීව මුළු ලකුණු ගණන එකතු කොට මුල් පිටුවේ නියමිත ස්ථානයේ ලියන්න. උත්තරපත්‍රයේ සෑම උත්තරයකටම දී ඇති ලකුණු ගණන උත්තරපත්‍රයේ පිටු පෙරළමින් නැවත එකතු කරන්න. එම ලකුණ ඔබ විසින් මුල් පිටුවේ එකතුව ලෙස සටහන් කර ඇති මුළු ලකුණට සමාන දැයි නැවත පරීක්ෂා කර බලන්න.

ලකුණු ලැයිස්තු සකස් කිරීම :

සියලු ම විෂයන්හි අවසාන ලකුණු ඇගයීම් මණ්ඩලය තුළදී ගණනය කරනු නොලැබේ. එබැවින් එක් එක් පත්‍රයට අදාළ අවසාන ලකුණු වෙන වෙනම ලකුණු ලැයිස්තුවලට ඇතුළත් කළ යුතු ය. I පත්‍රය සඳහා බහුවරණ පිළිතුරු පත්‍රයක් පමණක් ඇති විට ලකුණු ලැයිස්තුවට ලකුණු ඇතුළත් කිරීමෙන් පසු අකුරෙන් ලියන්න. අනෙකුත් උත්තරපත්‍ර සඳහා විස්තර ලකුණු ඇතුළත් කරන්න. 51 චිත්‍ර විෂයයේ I, II හා III පත්‍රවලට අදාළ ලකුණු වෙන වෙනම ලකුණු ලැයිස්තුවල ඇතුළත් කර අකුරෙන් ද ලිවිය යුතු වේ.

***

සියලු ම හිමිකම් ඇවිරිණි / முழுப் பதிப்புரிமையுடையது / All Rights Reserved]

පැරණි නිර්දේශය/பழைய பாடத்திட்டம்/Old Syllabus

OLD
ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம்
Department of Examinations, Sri Lanka

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2019 අගෝස්තු
கல்விப் பொதுத் தராதரப் பத்திர (உயர் தர)ப் பரீட்சை, 2019 ஓகஸ்ற்
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2019

බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය I
பௌத்த நாகரிகம் I
Buddhist Civilization I

45 S I

2019.08.05 / 0830 - 1030

පැය දෙකයි
இரண்டு மணித்தியாலம்
Two hours

උපදෙස්:

- **සියලු ම** ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
- උත්තර පත්‍රයේ නියමිත ස්ථානයේ ඔබේ **විභාග අංකය** ලියන්න.
- උත්තර පත්‍රයේ පිටුපස දී ඇති උපදෙස් ද සැලකිල්ලෙන් කියවා පිළිපදින්න.
- 1 සිට 50 තෙක් එක් එක් ප්‍රශ්නයට (1), (2), (3), (4), (5) යන පිළිතුරුවලින් **නිවැරදි** හෝ **ඉතාමත් ගැළපෙන** උත්තරය තෝරාගෙන එය **උත්තර පත්‍රයේ දැක්වෙන උපදෙස් පරිදි කතිරයක් (X) යොදා දක්වන්න.**

1. බුද්ධකාලීන භාරතයේ පැවැති ආගම් හා දර්ශන අතුරෙන් වෛදික ආගම වෙන්කර හඳුනා ගැනීමට වඩාත් උචිත ප්‍රකාශය කුමක් ද?
(1) ඊශ්වර නිර්මාණවාදය හා නියති පරිණාමවාදය පිළිගැනීම
(2) යාගය හා නියති පරිණාමවාදය පිළිගැනීම
(3) ඊශ්වර නිර්මාණවාදය හා සංසාරශුද්ධිවාදය පිළිගැනීම
(4) නියති පරිණාමවාදය හා කර්ම මාර්ගය පිළිගැනීම
(5) කර්ම මාර්ගය හා ඊශ්වර නිර්මාණවාදය පිළිගැනීම

2. බ්‍රාහ්මණ ඉගැන්වීම් අනුව සැමියා මිය ගිය කල්හි බිරිඳ විසින් සිදු කළ යුතු උසස් ම චාරිත්‍රය ලෙස සලකනු ලැබුයේ,
(1) දිවි ඇතිතාක් අව්වාහක ව සැමියා ගැන සිහි කරමින් කල් ගෙවීමයි.
(2) දිවි ඇතිතාක් වැඩිමහල් පුතුගේ රැකවරණය ලබමින් සැමියා වෙනුවෙන් යාගහෝම පැවැත්වීමයි.
(3) සැමියාගේ සිරුර දැවෙන සෑයට පැන දිවි තොර කර ගැනීමයි.
(4) වානප්‍රස්ථ හා සන්‍යාසී ආශ්‍රම ධර්ම අනුව කටයුතු කිරීමයි.
(5) සති පූජාව පිළිබඳ ව නිරන්තර සිහි කරමින් කල් ගෙවීමයි.

3. සත්ත්වයාගේ මරණින් මතු පැවැත්ම, පරලොව, කුශලා'කුශල කර්මයන්ගේ ඵල විපාක ආදිය පිළිබඳ විමසන ලදු ව බුද්ධකාලීන ඇතැම් ශ්‍රමණයන් නිශ්චිත පිළිතුරක් නො දුන් බව සංජය බෙල්ලට්ඨිපුත්තගේ ඉගැන්වීම්වලින් පැහැදිලි වේ. එසේ පිළිතුරු නො දීමට හේතු වන සාධක හතරක් බුදුසමය පෙන්වා දී ඇත. එම හේතු හතරට අයත් **නො වන** ප්‍රකාශය තෝරන්න.
(1) උපාදානයට ඇති බිය හා පිළිකුල නිසා පිළිතුරු නො දීම
(2) සංසාරයට ඇති බිය හා පිළිකුල නිසා පිළිතුරු නො දීම
(3) මුසාවක් සිදුවේයැ'යි මුසාවට ඇති බිය හා පිළිකුල නිසා පිළිතුරු නො දීම
(4) පිළිතුරු දෙනු ලබන කල්හි ප්‍රතිප්‍රශ්න විචාරනු ලබතී'යි ඇති බිය නිසා පිළිතුරු නො දීම
(5) නුවණ මඳ බැවින්, බෙහෙවින් මෝඩ බැවින් හා ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දීමේ ශක්තියක් නැති බැවින් පිළිතුරු නො දීම

4. බුද්ධකාලීන ප්‍රකට ශාස්තෘවරයකු වූ මක්ඛලීගෝසාලතුමන්ගේ ප්‍රධාන ඉගැන්වීම වූයේ,
(1) උච්ඡේද භෞතිකවාදයයි.
(2) පරම අවිහිංසාවාදයයි.
(3) අමරා වික්ඛේපවාදයයි.
(4) අකිරියවාදයයි.
(5) නියති පරිණාමවාදයයි.

5. බුද්ධකාලීන භාරතයේ පැවැති සොළොස් මහා ජනපද අතුරෙන් විශාලතම නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලයකින් පාලනය කරනු ලැබූ ජනපදය ලෙස සැලකෙන්නේ,
(1) මගධ ජනපදයයි.
(2) කොසොල් ජනපදයයි.
(3) වජ්ජි ජනපදයයි.
(4) මල්ල ජනපදයයි.
(5) කුරු ජනපදයයි.

6. කෘෂි ආර්ථිකයට මුල්තැනක් දුන් පැරණි භාරතයේ, ජාත්‍යන්තර වශයෙන් වාණිජ්‍යකරණය දියුණු තත්ත්වයකට පත් ව තිබුණු බවට දැක්විය හැකි වඩාත් සුදුසු සාධකය වන්නේ
(1) සේද මාර්ගය ඔස්සේ සිදු වූ වෙළඳාමයි.
(2) නව නගර නිර්මාණය වීමයි.
(3) භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය ඉහළ යාමයි.
(4) ගංගාවන් ඔස්සේ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමයි.
(5) කෘෂි නිෂ්පාදනවලින් ස්වයංපෝෂණය වීමයි.

7. බුද්ධකාලීන භාරතයේ පැවැති ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදාය ජටිල, ආජීවක, අචේලක, නිගණ්ඨ ආදී ගුරුකුලවලින් ද ශාක්‍යපුත්‍ර ශ්‍රමණයන්ගෙන් ද සමන්විත විය. මේ සියලු ශ්‍රමණයන්ට පොදු ලක්ෂණ මෙන් ම අනන්‍යතා ලක්ෂණ ද විය. ඒ අනුව ශාක්‍යපුත්‍ර ශ්‍රමණයන්ට පමණක් ආවේණික ලක්ෂණයක් වූයේ කුමක් ද?
(1) සංචාරක ජීවිතයක් ගත කිරීම
(2) පිණ්ඩපාතයෙන් යැපීම
(3) ස්ථිර වාසස්ථාන ඇසුරු නො කිරීම
(4) හිස මුඩු කොට තම සිරුර වැසෙන සේ වස්ත්‍ර දැරීම
(5) ඤාණ මාර්ගය පිළිගැනීම

8. "පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ යම් සේ ද වසන ලද්දක් විවෘත කොට දක්වන්නේ යම් සේ ද මං මුළාවූවකුට මග කියන්නේ යම් සේ ද ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්වා යි කළුවරෙහි පහනක් දල්වන්නේ යම් සේ ද එසේ ම, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ආකාරයෙන් ධර්මය දේශනා කරන ලදි." මෙම ප්‍රකාශය
(1) බුදුගුණ පිළිබඳ වර්ණනාවකි.
(2) දහම්ගුණ පිළිබඳ වර්ණනාවකි.
(3) ශ්‍රාවකභාවයට පත් වූවන් බුදුරදුන් පිළිබඳ කළ ඇගයීමකි.
(4) නිර්වාණාවබෝධය ලැබූවන්ගේ උදානයකි.
(5) මාර්ගඵලලාභීන් සිය ප්‍රසාදය ප්‍රකට කිරීමකි.

9. ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව අවසානයේ දී විනය පිටකයත්, සූත්‍ර පිටකයේ නිකාය පහත් කටපාඩමින් පවත්වා ගෙන යාමට මහතෙරවරුන් හා උන්වහන්සේලාගේ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරා වෙත භාර කරන ලද බව ශාසන ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ. එහි ලා දීඝනිකායට අයත් සූත්‍ර මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වා ගෙන යාමට භාර කරන ලද්දේ,
(1) සැරියුත් හිමියන්ගේ ශිෂ්‍ය පරම්පරාවටයි.
(2) උපාලි හිමියන් ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍ය පරම්පරාවටයි
(3) මහාකාශ්‍යප හිමියන් ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍ය පරම්පරාවටයි.
(4) අනුරුද්ධ හිමියන් ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍ය පරම්පරාවටයි.
(5) ආනන්ද හිමියන් ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍ය පරම්පරාවටයි.

10. බුද්ධකාලීන භික්ෂුණී ශාසනයේ ප්‍රකට භික්ෂුණියක වූ ඛේමා රහත් තෙරණින් වහන්සේට පිරිනැමූ අගතනතුර කුමක් ද?
(1) චිරරාත්‍රඥ භික්ෂුණීන් අතර අගතනතුර
(2) ප්‍රඥාසම්පන්න භික්ෂුණීන් අතර අගතනතුර
(3) සුමධුර ලෙස දහම් දෙසන භික්ෂුණීන් අතර අගතනතුර
(4) ශික්ෂාකාමී භික්ෂුණීන් අතර අගතනතුර
(5) ප්‍රාතිහාර්ය පෑමෙහි දක්ෂ භික්ෂුණීන් අතර අගතනතුර

11. විවාහ පත්වන යුවතිපති දෙදෙනා තුළ ම ගුණධර්ම සතරක් සමාන ව පිහිටි කල්හි සාර්ථක යුගදිවියක් නිර්මාණය වන බව නකුල මාතා-නකුල පිතා යුවලගේ පරමාදර්ශී විවාහ ජීවිතයෙන් පැහැදිලි වේ. සමජීවි සූත්‍රයේ දැක්වෙන එම ගුණධර්ම හතර මොනවා ද?
(1) සද්ධා, සීල, විරිය, බල
(2) සද්ධා, සීල, විරිය, පීති
(3) සද්ධා, සීල, හිරි, ඔත්තප්ප
(4) සද්ධා, සීල, චාග, පඤ්ඤා
(5) සද්ධා, සීල, විරිය, පඤ්ඤා

12. පහත සඳහන් ප්‍රකාශ අතුරෙන් පුද්ගල ස්වාමිත්වය පැහැදිලි කිරීමට වඩාත් සුදුසු ප්‍රකාශය කුමක් ද?
(1) තමා හිසට තම අතම ය සෙවනැල්ල.
(2) කළ කළ දේ පල පල දේ.
(3) තමා උපමා කොට අනුන්ට හිංසා නො කළ යුතු ය.
(4) පටිච්චසමුප්පන්න ව සියල්ල සිදු වේ.
(5) පිං කරන්නා දෙලොවෙහි ම සතුටු වේ.

13. රාජ්‍යයේ ප්‍රභවය පිළිබඳ අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රාගත ඉගැන්වීමට අනුව පහත සඳහන් ප්‍රකාශ අතුරෙන් **වැරදි** ප්‍රකාශය කුමක් ද?
(1) වැරදිකරුවන්ට දඬුවම් දීම පාලකයාගේ ප්‍රධාන කාර්යයයි.
(2) පාලකයාට බදු ගෙවීමට ජනතාව බැඳී සිටියි.
(3) පාලකයා 'රාජා' නාමයෙන් හඳුන්වන්නේ මහජනයාගේ කැමැත්තෙන් පත්කර ගත් බැවිනි.
(4) පාලකයා වෙත ඇති බලය ජනතාව විසින් ලබා දෙන ලද්දකි.
(5) සමාජගත දුරාචාර බහුල වීම නිසා පාලකයෙක් පත්කර ගන්නා ලදි.

14. බෞද්ධ දේශපාලන දර්ශනය අනුව පාලන තන්ත්‍රයක් යනු සමාජ සුභසාධනය හා ජනතා ශුභසිද්ධිය උදෙසා ම ඇප කැප වූ සංස්ථාවකි. එහි ලා සමස්ත ජනතාවට සමාන ආකල්පයකින් කටයුතු කළ යුතු ය. එනම් යම් යම් අය පිළිබඳ ව පක්ෂග්‍රාහී ව කටයුතු කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය. එසේ අපක්ෂපාතී ව කටයුතු කිරීමට වඩාත් ම අනුබල දෙන බෞද්ධ දේශපාලන මූලධර්මය වන්නේ,
(1) සතර අගතියෙන් වෙන් ව කටයුතු කිරීමයි.
(2) පංචසීල ප්‍රතිපදාව අනුව කටයුතු කිරීමයි.
(3) දසරාජ ධර්ම අනුව රාජ්‍යය මෙහෙයවීමයි.
(4) සප්ත අපරිහානිය ධර්ම ප්‍රගුණ කිරීමයි.
(5) දස සක්විතිවත් අනුගමනය කිරීමයි.

15. අපරාධ මර්දනයෙහි ලා දඬුවම ප්‍රමාණවත් නො වන බවත් ජනතාව සදාචාරවත් කිරීම මෙන් ම ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයේ වෙනස්වීම් සිදු කොට ආර්ථික වශයෙන් සවිබල ගැන්විය යුතු බවත් බෞද්ධ රාජ්‍ය පාලන මූලධර්ම පිළිබඳ විමසිලිමත් වීමෙන් පැහැදිලි වේ. රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් අතර මෙම අදහස ඇතුළත් වනුයේ,
(1) දස රාජ ධර්මවල ය.
(2) දස සක්විති වත්වල ය.
(3) සප්ත අපරිහානිය ධර්මවල ය.
(4) කූටදන්ත සූත්‍රාගත රාජ්‍ය පාලන මූලධර්මවල ය.
(5) සතර අගතියෙන් වෙන් ව කටයුතු කිරීමේ මූලධර්මයෙහි ය.

16. පුඤ්ඤ-පාප, කුසල-අකුසල, සාධු-අසාධු, කරණීය-අකරණීය ආදී පුද්ගලයාගේ සචේතනික ක්‍රියා විනිශ්චයෙහි ලා අම්බලට්ඨිකරාහුලෝවාද සූත්‍රයෙන් ප්‍රකට වන නිර්ණායකය කුමක් ද?
(1) ලෝභ, දෝස, මෝහ චේතනා මුල්කොටගත් ක්‍රියා අකුසල කර්ම වන අතර අලෝභ, අදෝස, අමෝහ සහගත ක්‍රියා කුසල කර්ම වේ.
(2) යම් ක්‍රියාවක විපාකය පසු තැවීමට හේතු වේ නම් එය අකුසල වන අතර යම් ක්‍රියාවක් කොට පසුතැවීමට සිදු නො වේ නම් කුසල ක්‍රියා වේ.
(3) තමා උපමා කොට අනුන් නො නැසිය යුතු ය.
(4) තමා, ලෝකය හා ධර්මය අධිපති කොට සිතා හොඳ-නරක තීරණය කළ යුතු ය.
(5) තමාට, මෙරමාට හා උභය පක්ෂයට අයහපත් වන ක්‍රියා නරක ක්‍රියා ලෙසත්, යහපත් වන ක්‍රියා හොඳ ක්‍රියා ලෙසත් තීරණය කළ යුතු ය.

17. දස පිං කිරියවත්හි එන ගරු බුහුමන් කිරීම .... යනුවෙන් හැඳින්වේ.
(1) වෙය්‍යාවච්ච (2) අපචායන (3) පත්තිදාන
(4) උපට්ඨාන (5) පත්තානුමෝදනා

18. දස අකුසලයන්හි එන 'අභිජ්ඣා' හෙවත් 'අභිද්‍යා' යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ,
(1) අවිද්‍යාවයි. (2) ක්‍රෝධයයි. (3) දැඩි ලෝභයයි.
(4) ලජ්ජා නැතිකමයි. (5) කුසීතකමයි.

19. පරිසර සංරක්ෂණයෙහි ලා බුදුසමයේ අවධානය කෙතෙක් ද යන්න සූත්‍ර පිටකයේ මෙන් ම විනය පිටකයේ ද එන විවිධ තොරතුරුවලින් පැහැදිලි ය. රුක් රෝපණය, උද්‍යාන නිර්මාණය, ඒ දඬු පාලම් සෑදීම, පැන්හල්, පැන් පොකුණු නිර්මාණය, දිවා රෑ පිං වැඩෙන පිංකම් ලෙස දක්වා තිබීම මෙයට කදිම නිදසුනක් වන අතර එම දේශනාව ඇතුළත් වන්නේ,
(1) සිංසපා සූත්‍රයේ ය. (2) මහාපරිනිබ්බාණ සූත්‍රයේ ය.
(3) වනරෝප සූත්‍රයේ ය. (4) මෙත්ත සූත්‍රයේ ය.
(5) අරියපරියෙසන සූත්‍රයේ ය.

20. ධනෝපායනය හා ආර්ථික සුරක්ෂිතතාව තෘප්තිමත් ගෘහස්ථ ජීවිතයකට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. දැහැමි ව උපයාගත් ධනය පරිහරණයේදී බුදුසමය පරිභෝජන දර්ශනයක් හඳුන්වා දී තිබේ. එම පරිභෝජන දර්ශනයට අයත් **නො වන** කරුණ කුමක් ද?
(1) අගථිතො (2) අමුච්ඡිතො (3) අනජ්ඣාපන්නෝ
(4) ආදීනවදස්සාවි (5) සතිමතො

21. ධනය ඉපයීමෙහි ලා සැමවිට ම දැහැමි විය යුතු බවත් සාහසික නො විය යුතු බවත් බුදුසමය අවධාරණය කරයි. අල්ලස, දූෂණය, වංචාව, නො දැහැමි වෙළඳාම ආදි අධාර්මික ක්‍රම මෙහි ලා භාවිත නො කළ යුතු ය. ඒ අනුව ධනය ඉපයීමෙහි ලා භාවිත විවිධ නො දැහැමි ක්‍රම අතර 'උක්කෝටන' යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ,

(1) හොරට මැනීමයි. (2) හොරට කිරීමයි. (3) අල්ලස් ගැනීමයි.
(4) මං පැහැරීමයි. (5) වංචා කිරීමයි.

22. දරිද්‍රතාව වනාහි කාමභෝගී ගිහියාට දුකක් බව උගන්වන බුදුසමය ආර්ථික සමෘද්ධිය ගෘහස්ථ ජීවිතයට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් ලෙස අවධාරණය කරයි. මෙම ආර්ථික සමෘද්ධිය පැහැදිලි කිරීමට වඩාත් ම සුදුසු පාරිභාෂික යෙදුම වන්නේ,

(1) උට්ඨාන සම්පදාවයි. (2) සමජීවිකතාවයි. (3) භෝග සුඛයයි.
(4) අත්‍ථි සුඛයයි. (5) අනණ සුඛයයි.

23. බුදුසමය, පඤ්චබලි සංකල්පයෙන් පැහැදිලි කරනුයේ,

(1) ධනෝපායනය පිළිබඳ ක්‍රමවේදයකි. (2) ධන සංරක්ෂණය පිළිබඳ ක්‍රමවේදයකි.
(3) ධන පරිභෝජනය පිළිබඳ විධි නියමයකි. (4) ධන පරිහානිය පිළිබඳ ඉගැන්වීමකි.
(5) ධන ආයෝජනය පිළිබඳ නිර්දේශයකි.

24. ආර්ය විනයෙහි බටහිර දිශාවට නමස්කාර කිරීම යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත්තේ................. විෂයයෙහි යුතුකම් හා වගකීම් ඉටු කිරීමයි.

(1) දෙමාපියන් (2) අඹු-දරුවන් (3) යහළු මිත්‍රයන්
(4) ගුරුවරුන් (5) සේවක-සේවිකාවන්

25. බුදුරජාණන් වහන්සේ ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන්ගේ බුද්ධි මට්ටම, මානසික ස්වභාවය යනාදිය සැලකිල්ලට ගනිමින් උපාය කෞශල්‍යයෙන් යුතු ව ධර්මය දේශනා කොට තිබේ. එහිදී ශ්‍රාවකයන්ගේ ප්‍රශ්න විසඳීමට භාවිත කළ ක්‍රමවේද අතර ඒකංස ව්‍යාකරණිය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ,

(1) ප්‍රශ්න විග්‍රහ කොට පිළිතුරු ලබාදීමයි.
(2) ප්‍රශ්නවලට ඍජු පිළිතුරු සැපයීමයි.
(3) ප්‍රතිප්‍රශ්න විමසමින් පිළිතුරු සැපයීමයි.
(4) එක් අංශයක් වෙත පමණක් අවධානය යොමු කරමින් පිළිතුරු සැපයීමයි.
(5) ප්‍රශ්නයට කිසිදු පිළිතුරක් නොදී පසෙකින් තැබීමයි.

26. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පැවිද්ද හා උපසම්පදාව සම්බන්ධයෙන් විවිධ සීමා නියමයන් පැන වූ අතර ඒ සඳහා හේතු වූයේ

(1) රහතන් වහන්සේලාගේ ඉල්ලීමකි.
(2) භික්ෂුණීන්ගේ ඉල්ලීමකි.
(3) තත්කාලීන ශ්‍රමණයන්ගේ ඉල්ලීමකි.
(4) තත්කාලීන සමාජයේ ඉල්ලීමකි.
(5) බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අභිමතයකි.

27. මිනිස් ඝාතන නිසා ඇඩි කම්පාවට හා කළකිරීමට පත් අශෝක රජතුමා දිග්විජය අත්හැර ධර්මවිජය ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කරන්නට පෙළඹුණ බව සඳහන් වන්නේ,

(1) කාල්සි ගිරි ලිපියේ ය. (2) සාංචි සෙල් ලිපියේ ය.
(3) සාරානාත් සෙල් ලිපියේ ය. (4) භාබෘ සෙල් ලිපියේ ය.
(5) ගිරිනාර් ගිරි ලිපියේ ය.

28. ප්‍රථම රහත් හැටනම අමතා මුල මැද අග යහපත් වූ ද අර්ථ සහිත වූ ද පරිපූර්ණ වූ ද බ්‍රහ්මචර්යාව ප්‍රකාශ කරන්නයැ'යි නියම කළ බුදුරජාණන් වහන්සේ උරුවෙල් දනව්වට වැඩම කොට දහම් දෙසූ බව බෞද්ධ සාහිත්‍යයෙහි සඳහන් වේ. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ,

(1) යසකුල පුතු බුදුසමය වැළඳ ගැනීමයි.
(2) භද්දවග්ගිය කුමාරවරුන් බුදුසමය වැළඳ ගැනීමයි.
(3) බරණැස් සිටුවරයා තෙරුවන් සරණ යාමයි.
(4) තුන් බෑ ජටිලයන් බුදුසමය වැළඳ ගැනීමයි.
(5) ගවම්පතී කුලපුතු බුදුසමය වැළඳ ගැනීමයි.

29. "චරථ භික්ඛවෙ චාරිකං" යන දේශනාවෙහි අන්තර්ගත "මා එකෙන ද්වෙ අගමිත්ථ" යන ප්‍රකාශයෙහි අර්ථ දැක්වීමක් ලෙස සැලකිය හැක්කේ,

(1) සීමිත භෞතික සම්පත්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමයි.
(2) සීමිත මානව සම්පත්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමයි.
(3) මහජනයාට අවම බරක් දී ආහාර සපයා ගැනීමයි.
(4) සීමිත කාලයෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමයි.
(5) සංචාරක ජීවිතයෙන් තොර පැවිදි ජීවිතයක් නොමැති බව තහවුරු කිරීමයි.

30. විවිධ අරමුණු හා පරමාර්ථ ඉලක්ක කර ගනිමින් භාරතයේදී පවත්වන ලද ත්‍රිවිධ ථෙරවාද සංගායනා අතුරෙන් තෙවන ධර්ම සංගීතියෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රමුඛතම පරමාර්ථය වූයේ,
(1) ධර්ම විනය සුරක්ෂිත කිරීමට භාණකවරුන් පිරිසක් පත් කර ගැනීමයි.
(2) ධර්ම විනය ඒකරාශී කිරීමයි.
(3) නිකාය භේදය ඇතිවීම වැළැක්වීමයි.
(4) නව රට ධර්ම ප්‍රචාරය කිරීමයි.
(5) බුදු සසුන පිරිසිදු කොට සුරක්ෂිත කරලීමයි.

31. දෙවන අශෝක නමින් ප්‍රකට කණිෂ්ක අධිරාජයා බුදුසමයේ උන්නතිය සඳහා කළ සුවිශේෂ මෙහෙවරක් ලෙස හඳුනාගත හැක්කේ,
(1) විභාෂා ග්‍රන්ථ රචනා කරවීමයි.
(2) භාණක පරපුරක් ඇති කරවීමයි.
(3) සද්ධර්ම පුණ්ඩරීක සූත්‍ර ග්‍රන්ථය රචනා කරවීමයි.
(4) මහා ප්‍රඥා පාරමිතා ග්‍රන්ථය කරවීමයි.
(5) සාධනමාලා ග්‍රන්ථය රචනා කරවීමයි.

32. පැරණි භාරතීය කීර්තිමත් අධ්‍යාපන ආයතනයක් වූ වික්‍රමශිලා විශ්වවිද්‍යාලයේ විද්‍යා මණ්ඩප භාර ව සිටි ද්වාර පණ්ඩිතවරුන්ගේ ප්‍රමුඛ කාර්යභාරය වූයේ,
(1) ප්‍රවේශ පරීක්ෂණයකින් සිසුන් තෝරා ගැනීමයි.
(2) විෂය නිර්දේශ සැකසීමයි.
(3) පරිපාලන කටයුතු මෙහෙයවීමයි.
(4) විනය කටයුතු පවත්වා ගෙන යාමයි.
(5) ප්‍රවේශ දොරටුවල ආරක්ෂාව සඳහා කටයුතු කිරීමයි.

33. මහින්දාගමනයට පෙර ලංකාවේ ස්වදේශික ආගම් මෙන් ම සංක්‍රමණික ආගම් ද පැවැති බවට මූලාශ්‍රය සාධක හමු වේ. ලක්දිව ප්‍රචලිත ජෝතිය, ගිරි, කුම්භණ්ඩ යන පුද්ගලයන් ද සංක්‍රමණික ආගමික සම්ප්‍රදායයක් නියෝජනය කළ බව තහවුරු වී ඇත. එම ආගමික සම්ප්‍රදාය කුමක් ද?
(1) ආජීවක (2) පරිබ්‍රාජක (3) ජෛන
(4) බ්‍රාහ්මණ (5) අචේලක

34. ශ්‍රී ලංකාවට බුදුදහම හඳුන්වාදීමෙන් පසු මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ දෙවන දිනයේදී රජගෙදර කාන්තාවන්ට .... තේමා කරගෙන දහම් දෙසන ලදි.
(1) විමානවත්ථු හා පේතවත්ථු
(2) අග්ගික්ඛන්ධෝපම සූත්‍රය
(3) දේවදූත සූත්‍රය
(4) චූල්ලහත්ථිපදෝපම සූත්‍රය
(5) බාල පණ්ඩිත සූත්‍රය

35. "මහරජතුමනි, ශාසනය නම් පිහිටියේ ය. එහෙත් මුල්බැස ගත්තේ නැත." මෙම ප්‍රකාශයෙන් ශ්‍රී ලංකා භූමියෙහි බුදුසසුන ස්ථාවරත්වයට පත් කිරීමට මිහිඳු මාහිමියන් තුළ පැවැති අභිලාෂය ප්‍රකට වේ. එම අරමුණ සපුරා ගැනීමේ මූලික පියවර වශයෙන් උන්වහන්සේ විසින් යෝජනා කරන ලද්දේ,
(1) භික්ෂුණී ශාසනය පිහිටුවිය යුතු බවයි.
(2) යොදුනක් යොදුනක් පාසා චෛත්‍ය ඉදි කළ යුතු බවයි.
(3) ධර්ම සංගීතියක් පැවැත්විය යුතු බවයි.
(4) ස්වදේශිකයකු පැවිදිව, ධර්මවිනය උගෙන විනය දේශනා කළ යුතු බවයි.
(5) රට පුරා ධර්මය ව්‍යාප්ත කළ යුතු බවයි.

36. ප්‍රාග් බෞද්ධ ලංකාවේ පූජනීයත්වයට පත් විවිධ දෙවිවරුන් අතර, දඩයමට අධිපති දෙවියා ලෙස වියතුන් විසින් .... හඳුනාගෙන ඇත.
(1) ව්‍යාධදේව (2) පුරදේව (3) කම්මාරදේව
(4) වෙස්සවණදේව (5) සුමනදේව

37. පහත සඳහන් ප්‍රකාශ අතුරෙන් **අසත්‍ය** ප්‍රකාශය තෝරන්න.
(1) සංඝමිත්තා රහත් මෙහෙණිය වැඩමවාගෙන ඒම පිණිස අරිට්ඨකුමරු ප්‍රධාන දූත පිරිසක් භාරතයට පිටත් කරන ලදි.
(2) දුටුගැමුණු රජතුමා විසින් කාලප්පාසාදය ඉදිකොට සසුනට පූජා කරන ලදි.
(3) කුපික්කල මහාතිස්ස හිමියන් විසින් දුෂ්කර අවස්ථාවට පත් වලගම්බා රජු පෝෂණය කරන ලදි.
(4) දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා විසින් මිහින්තලා පර්වතයේ ලෙන් හැට අටක් ඉදිකොට සංඝයාට පූජා කරන ලදි.
(5) අභයගිරි විහාරයේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ගජබා රජතුමා විසින් ගාමිණීතිස්ස ජලාශය තනවන ලදි.

38. "ලංකාවේ රජු බෞද්ධයකු පමණක් නොව බෝධිසත්ත්වයකු ද විය යුතු ය." යන ප්‍රකාශය ඇතුළත් වන සෙල්ලිපිය පිහිටුවන ලද්දේ .... රජතුමා විසිනි.
(1) නිශ්ශංකමල්ල (2) හතරවන මිහිඳු
(3) දෙවන උදය (4) පළමුවන විජයබාහු
(5) මහා පරාක්‍රමබාහු

39. පහත සඳහන් ප්‍රකාශ අතුරෙන් අභයගිරි විහාරය සම්බන්ධයෙන් වඩාත් නිවැරදි ප්‍රකාශය කුමක් ද?
(1) පාලි අටුවා සම්පාදනයෙහි ලා ප්‍රමුඛ වූවෝ අභයගිරිකයෝ ය.
(2) මහා සුම්මතෙරුන් ප්‍රකට අභයගිරි භික්ෂුවකි.
(3) විසුද්ධිමාර්ගය අභයගිරිය සතු මූලාශ්‍රයකි.
(4) රත්නප්‍රාසාදය අභයගිරිය සතු මන්දිරයකි.
(5) ගෝඨාභය රජු අභයගිරියට පක්ෂපාතී පාලකයෙකි.

40. තාවකාලික පැවිද්ද ථායිලන්තයේ ජනප්‍රිය බෞද්ධ සංස්කෘතිකාංගයකි. සෑම පිරිමියකු ම ස්වකීය ජීවිත කාලය තුළ කිසියම් හෝ කාල පරිච්ඡේදයක් පැවිදි වී සිටීම ජීවිතයේ විවිධ අරමුණු ජය ගැනීමට හේතුවන බව ථායි ජනයාගේ විශ්වාසයයි. පහත සඳහන් වන්නේ තාවකාලික ථායි පැවිද්දේ අරමුණු පිළිබඳ ප්‍රකාශ හතරකි.
A - පැවිදි වී සිටීම විවාහයට සුදුසුකමකි.
B - රැකියා ලැබීමේ සුදුසුකමකි.
C - සුගතිගාමී වීමට කෙටි මගකි.
D - බෝධිසත්ත්වයකු වීමට අත්‍යවශ්‍ය වූවකි.
ඉහත ප්‍රකාශ අතුරෙන් ථායි පැවිද්දෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු දැක්වීමට වඩාත් ගැළපෙන ප්‍රකාශ දෙක වනුයේ,
(1) *A* සහ *B* ය. (2) *A* සහ *C* ය. (3) *A* සහ *D* ය. (4) *B* සහ *C* ය. (5) *B* සහ *D* ය.

41. ථායිලන්ත බුදුසමයේ ව්‍යාප්තිය සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් ප්‍රකාශ අතුරෙන් **වැරදි** ප්‍රකාශය කුමක් ද?
(1) ක්‍රි.පූ. 329 දී නකොම් පථොම් නගරය ආශ්‍රිත ව ථෙරවාදී බුදුසමය ව්‍යාප්ත විය.
(2) ක්‍රි.ව. 700 දී පලම්භාන් රජුගේ අනුග්‍රහයෙන් මහායාන බුදුසමය ව්‍යාප්ත විය.
(3) ක්‍රි.ව. 11 වන සියවසේදී බුරුම පාලක අනෞරථ රජුගේ අනුග්‍රහයෙන් බුද්ධ ධර්මය ව්‍යාප්ත විය.
(4) ක්‍රි.ව. 1361 දී ශ්‍රී සූර්යවංශ රාම මහාධාර්මික රජුගේ අනුග්‍රහයෙන් ලාංකේය භික්ෂූන් මගින් බුද්ධ ධර්මය ව්‍යාප්ත විය.
(5) ක්‍රි.ව. 7 වන සියවසේදී ද්වාරවතී රාජ්‍යයෙන් චීනයට බුදුසමය ව්‍යාප්ත විය.

42. චීනය හා ශ්‍රී ලංකාව අතර ඈත අතීතයේ පටන් ම ආගමික හා සංස්කෘතික සම්බන්ධතා පැවතිණි. එම සම්බන්ධතා තහවුරු කිරීමෙහි ලා ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගෙන් ද නො මඳ දායකත්වයක් ලැබුණි. ඒ අනුව චීන බුදුසමයේ ප්‍රගමනයට ශ්‍රී ලාංකේය කාන්තාවන්ගෙන් සිදු වූ මෙහෙය ප්‍රකට වන ප්‍රමුඛ නිදසුනක් වන්නේ,
(1) බෞද්ධ සංකේත හා පූජා වස්තූන් ලාංකේය කාන්තාවන් මගින් ලැබීමයි.
(2) වෙහෙර විහාර ගොඩනැංවීමේදී ලාංකේය කාන්තාවන්ගේ දායකත්වය නො මඳ ව ලැබීමයි.
(3) ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ පරිවර්තනයේදී ලාංකේය කාන්තාවන්ගේ දායකත්වය ලැබීමයි.
(4) භික්ෂුණී ශාසනය පිහිටුවීමේදී ලාංකේය කාන්තාවන්ගේ දායකත්වය ලැබීමයි.
(5) බුදුදහම හඳුන්වා දීමේදී ලාංකේය කාන්තාවන් පෙරමුණ ගැනීමයි.

43. (Zen) සෙන් සම්ප්‍රදායේ ඉගැන්වීමට අනුව ක්‍රමික හෝ ක්ෂණික බුද්ධත්වය හඳුන්වනු ලබන පාරිභාෂික වචනය කුමක් ද?
(1) සතොරි (2) සසෙන් (Zasen) (3) බොන්
(4) සෝතෝ (5) කෝ ආන්

44. ක්‍රි.ව. හයවන සියවසේ ජපානයේ කිම්මෙයි අධිරාජ්‍ය සමය තුළ කොරියාවේ කුදරා රාජ්‍යය හරහා ජපානයට බුදුසමය ලැබුණු බව මූලාශ්‍රයන්හි සඳහන් වේ. මේ අනුව ජපානයට බුදුසමය ලැබීමට හේතුව වූයේ,
(1) දේශපාලනික සබඳතාවකි. (2) ආගමික සබඳතාවකි.
(3) විවාහ සබඳතාවකි. (4) වෙළඳ ගනුදෙනුවල ප්‍රතිඵලයකි.
(5) භාරතීය ධර්මදූත ව්‍යාපාරයයි.

45. පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අනුව බුදුරදුන්ගේ රූව මානවාකාරයෙන් නිර්මාණය කරන ලද්දේ ක්‍රිස්තු පූර්ව පළමුවැනි සියවසේ හෝ ක්‍රිස්තුවර්ෂ පළමුවැනි සියවසේදී ය. බුදුරුව පළමුව ගන්ධාර දේශයේ නිර්මාණය වූ බවට ද මථුරා දේශයේ නිර්මාණය වූ බවට ද විද්වත් මත පවතී. ඒ අනුව පළමු ව බුදුරුව මථුරාවේදී නිර්මාණය වූ බව ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ,
(1) ආනන්ද කුමාරස්වාමි මහතා විසිනි. (2) පර්සි බ්‍රවුන් මහතා විසිනි.
(3) ප්‍රුෂේ මහතා විසිනි. (4) පරණවිතාන මහතා විසිනි.
(5) වින්සන්ට් ස්මිත් මහතා විසිනි.

46. ගන්ධාර හා මථුරා බුද්ධ ප්‍රතිමාවල අනන්‍යතා ලක්ෂණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

A - ස්වාභාවික හිසකෙස්
B - ශාක්‍යසිංහ ලීලාව
C - කැරලි ගැසුණු ශෛලීගත හිසකෙස්
D - අඩවන් දෙනෙත්

ඉහත ප්‍රකාශ අතුරෙන් මථුරා බුද්ධ ප්‍රතිමාවේ අනන්‍යතා ලක්ෂණ **දෙකක්** ඇතුළත් වරණය තෝරන්න.

(1) *A* සහ *B* (2) *A* සහ *C* (3) *A* සහ *D* (4) *B* සහ *C* (5) *B* සහ *D*

47. ප්‍රතිමා කලාවට අනුව ආසන යනු හිඳ ගැනීමට භාවිත ආධාරකය නොව හිඳ ගැනීමේදී දෙපා තබා ගන්නා විලාසයයි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය බුද්ධ ප්‍රතිමා අතර භද්‍රාසනය නිරූපණය වන ප්‍රතිමාවක් ලෙස හැඳිනගෙන ඇත්තේ,

(1) තොලුවිල ප්‍රතිමාවයි.
(2) ගල් විහාරයේ විද්‍යාධර ගුහාවේ ප්‍රතිමාවයි.
(3) මහමෙව්නාවේ සමාධි ප්‍රතිමාවයි.
(4) අම්බලන්තොට රිදියගම විහාර භූමියෙන් සොයාගත් ප්‍රතිමාවයි.
(5) පන්කුලිය අශෝකාරාමයේ ප්‍රතිමාවයි.

48. පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂ්‍ය අනුව ලක්දිව ප්‍රථම ස්තූපය ලෙස සැලකෙන ථූපාරාමයේ නිදන් කොට ඇතැ යි සැලකෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ,

(1) වම් අකු ධාතුවයි. (2) දකුණු අකු ධාතුවයි.
(3) ග්‍රීවා ධාතුවයි. (4) ලලාට ධාතුවයි.
(5) පටී ධාතුවයි.

49. සිංහල බෞද්ධ සාහිත්‍යකරණයේදී ශ්‍රී ලාංකේය සාහිත්‍යධරයන් විවිධ මූලාශ්‍රය ඇසුරු කොට ඇති බව සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය තුළින් ප්‍රකට වේ. ලාංකික ගැමි ජන ජීවිතය විවරණය කෙරෙන සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථයක් වන සද්ධර්ම රත්නාවලියට මූලාශ්‍රය වී ඇති කෘතිය වන්නේ,

(1) ජාතකට්ඨකථාවයි. (2) ධම්මපදට්ඨකථාවයි.
(3) රසවාහිනියයි. (4) සද්ධර්මාලංකාරයයි.
(5) දම්පියා අටුවා ගැටපදයයි.

50. දඹදෙණි හා කෝට්ටේ යුගවල රචිත බොහෝ ගද්‍ය-පද්‍ය නිර්මාණ බුදුගුණ වර්ණනා කිරීම අරමුණු කොට රචිත බව පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව දඹදෙණි යුගයේ රචිත පූජාවලියෙන් ප්‍රකට වන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කුමන ගුණය ද?

(1) සම්මා සම්බුද්ධ ගුණය. (2) පුරිසදම්ම සාරථී ගුණය.
(3) අරහං ගුණය. (4) භගවා ගුණය.
(5) සත්ථාදේවමනුස්සානං ගුණය.

***

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம்

අ.පො.ස.(උ.පෙළ) විභාගය/க.பொ.த. (உயர் தர)ப் பரீட்சை- 2019

පැරණි නිර්දේශය/ பழைய பாடத்திட்டம்

විෂයය අංකය / பாட இலக்கம: **45**

විෂයය / பாடம்: **බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය**

ලකුණු දීමේ පටිපාටිය/புள்ளி வழங்கும் திட்டம்
I පත්‍රය/பத்திரம் I

ප්‍රශ්න අංකය வினா இல.	නිවැරදි පිළිතුරු අංකය விடை இல.	ප්‍රශ්න අංකය வினா இல.	නිවැරදි පිළිතුරු අංකය விடை இல.	ප්‍රශ්න අංකය வினா இல.	නිවැරදි පිළිතුරු අංකය விடை இல.	ප්‍රශ්න අංකය வினா இல.	නිවැරදි පිළිතුරු අංකය விடை இல.	ප්‍රශ්න අංකය வினா இல.	නිවැරදි පිළිතුරු අංකය விடை இல.
01.	5	11.	4	21.	3	31.	1	41.	5
02.	3	12.	1	22.	4	32.	1	42.	4
03.	2	13.	3	23.	3	33.	3	43.	1
04.	5	14.	1	24.	2	34.	1	44.	1
05.	3	15.	4	25.	2	35.	4	45.	1
06.	1	16.	5	26.	4	36.	1	46.	4
07.	4	17.	2	27.	1	37.	2	47.	4
08.	3	18.	3	28.	4	38.	2	48.	2
09.	5	19.	3	29.	2	39.	4	49.	2
10.	2	20.	5	30.	5	40	1	50	3

✪විශේෂ උපදෙස්/விசேட அறிவுறுத்தல் :

එක් පිළිතුරකට/ஒரு சரியான விடைக்கு ලකුණු02බැගින්/புள்ளி வீதம்

මුළු ලකුණු/மொத்தப் புள்ளிகள் 2 × 50= 100

සියලු ම හිමිකම් ඇවිරිණි / முழுப் பதிப்புரிமையுடையது / All Rights Reserved

පැරණි නිර්දේශය/பழைய பாடத்திட்டம்/Old Syllabus

OLD

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව
இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம்
Department of Examinations, Sri Lanka

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2019 අගෝස්තු
கல்விப் பொதுத் தராதரப் பத்திர (உயர் தர)ப் பரீட்சை, 2019 ஓகஸ்ற்
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2019

බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය II
பௌத்த நாகரிகம் II
Buddhist Civilization II

45 S II

2019.08.06 / 0830 - 1140

පැය තුනයි
மூன்று மணித்தியாலம்
Three hours

අමතර කියවීම් කාලය - මිනිත්තු 10 යි
மேலதிக வாசிப்பு நேரம் - 10 நிமிடங்கள்
Additional Reading Time - 10 minutes

අමතර කියවීම් කාලය ප්‍රශ්න පත්‍රය කියවා ප්‍රශ්න තෝරා ගැනීමටත් පිළිතුරු ලිවීමේදී ප්‍රමුඛත්වය දෙන ප්‍රශ්න සංවිධානය කර ගැනීමටත් යොදාගන්න.

උපදෙස්:

* I **කොටසින්** ප්‍රශ්න **දෙකක්** ද, II **කොටසින්** ප්‍රශ්න **තුනක්** ද තෝරාගෙන, ප්‍රශ්න **පහකට** පිළිතුරු සපයන්න.
* සෑම ප්‍රශ්නයකට ම ලකුණු **20** බැගින් හිමි වේ.

I කොටස

1. (i) වානප්‍රස්ථ ආශ්‍රමයට අයත් කාර්යයන් කෙටියෙන් දක්වන්න.
   (ii) මානව සංහතියේ ඒකත්වය තහවුරු කිරීමෙහි ලා බුදුසමය ඉදිරිපත් කරන ජීවවිද්‍යාත්මක සාධක සැකෙවින් පෙන්වා දෙන්න.
   (iii) පූරණකස්සප ශාස්තෘවරයාගේ අකිරියවාදය ගෙනහැර දක්වන්න.
   (iv) අකිරියවාදය පිළිබඳ බුදුසමයේ ආකල්පය සංක්ෂේපයෙන් ඉදිරිපත් කරන්න.
   (v) බුද්ධකාලීන භාරතයේ කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාවක් පැවැති බවට සාධක **හතරක්** දක්වන්න.

2. (i) බුදුරජාණන් වහන්සේ සතු ව පැවැති මහා කරුණා ගුණය පිළිබඳ කෙටි විවරණයක් සපයන්න.
   (ii) ප්‍රශ්න විසඳීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් භාවිත චතුර්විධ ක්‍රමවේදය කෙටියෙන් හඳුන්වා දෙන්න.
   (iii) තාදි බුදුගුණයෙන් ශ්‍රාවකයාට ලැබිය හැකි ආදර්ශයන් සංක්ෂිප්ත ව ඉදිරිපත් කරන්න.
   (iv) බුදුරජාණන් වහන්සේ ආගමික සහනශීලිතාව ප්‍රකට කළ අවස්ථා **දෙකක්** විස්තර කරන්න.
   (v) තත්කාලීන සමාජය තුළ බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇගයීමට ලක්වූ අයුරු නිදසුන් **දෙකක්** ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

3. (i) බුද්ධකාලීන භාරතයේ පැවැති සොළොස් මහා ජනපද නම් කරන්න.
   (ii) සමූහාණ්ඩු පාලන ක්‍රමයක මූලික ලක්ෂණ පැහැදිලි කරන්න.
   (iii) දස සක්විතිවත් ගෙනහැර දක්වන්න.
   (iv) සතර අගති කෙටියෙන් හඳුන්වන්න.
   (v) සමාජ පරිණාමයේදී රාජ්‍ය පාලකයකුගේ අවශ්‍යතාව ඇති වූ අයුරු මූලාශ්‍රය ඇසුරෙන් පෙන්වා දෙන්න.

II කොටස

4. (i) හොඳ-නරක ක්‍රියාකාරකම් විනිශ්චයෙහි ලා බුදුසමය අනුදත් නිර්ණායක ගෙනහැර දක්වන්න.
   (ii) බුදුසමයට අනුව ශ්‍රද්ධාව හා භක්තිය අතර ඇති වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
   (iii) පුද්ගල හා සමාජ අභිවෘද්ධිය විෂයයෙහි පඤ්චශීල ප්‍රතිපදාව උපයෝගී කොට ගත හැකි අයුරු පෙන්වා දෙන්න.
   (iv) භෞතික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම නිදසුන් මගින් පැහැදිලි කරන්න.

5. (i) "වීතරාගීබව සෞන්දර්ය රසාස්වාදයට බාධාවක් නො වේ." සාකච්ඡා කරන්න.

(ii) පස්කම් සුව විඳීම පිළිබඳ බුදුසමයේ ආකල්පය ගිහි බෞද්ධ ප්‍රතිපදාව ඇසුරෙන් විස්තර කරන්න.

(iii) පුද්ගලයා දැහැමි ව උපයන ධනය අර්ථවත් ලෙස භාවිත කළයුතු ආකාරය බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

(iv) ධන පරිහානිය දොරටු වසා දැමීම, ආර්ථික සමෘද්ධිය පිණිස හේතුවන අයුරු පෙන්වා දෙන්න.

6. (i) "උපසම්පදා කිරීමේ ක්‍රමවේදය කාලීන අවශ්‍යතා මත විකාශයට පත් විය." සාකච්ඡා කරන්න.

(ii) ධර්ම සංගායනාවක අවශ්‍යතාව බුදුරජාණන් වහන්සේ ධරමාන සමයේදී ම උද්ගත ව පැවැතියේදැ'යි පැහැදිලි කරන්න.

(iii) ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේදී ගනු ලැබූ තීරණ ධර්ම විනයෙහි සුරක්ෂිතතාව විෂයයෙහි හේතු වූ ආකාරය පහදන්න.

(iv) කණිෂ්ක අධිරාජයාගේ ශාසනික මෙහෙය අගය කරන්න.

7. (i) ප්‍රාග් බෞද්ධ ලංකාවේ ප්‍රචලිත ව පැවැති දේශීය සම්භවයක් සහිත ඇදහිලි හා විශ්වාස පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් විවරණයක් සපයන්න.

(ii) දුටුගැමුණු රජුගේ ජාතික හා ආගමික මෙහෙය අගයන්න.

(iii) බුරුම බුදුසමයෙහි පෝෂණයට එරට රජවරුන්ගෙන් ලැබුණු දායකත්වය නිදසුන් **දෙකක්** ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

(iv) චීන සංස්කෘතියෙහි පෝෂණයට බුදුසමය උපස්ථම්භක වූ ආකාරය පරීක්ෂා කරන්න.

8. (i) ක්‍රිස්තු වර්ෂාරම්භයට පෙර බුද්ධප්‍රතිමා නිර්මාණය **නො වීමට** බලපෑ හේතු සාධක ගෙනහැර දක්වන්න.

(ii) බෞද්ධ ස්තූප නිර්මාණය බුද්ධ කාලයේදී ම ඇරඹි බවට සාධක ගෙනහැර දක්වමින් සාංචි ස්තූපයේ මූලාකෘතිය පෙන්වා දෙන්න.

(iii) "පින්පව් පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් සමාජගත කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස විහාර සිතුවම් කලාව උපයෝගී කොට ගෙන ඇත." විමසන්න.

(iv) බුදුගුණ මුල් කොටගත් සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍යය බොදුබැතිය වර්ධනය කිරීම සඳහා හේතු වූ ආකාරය ගද්‍ය කෘතියක් ඇසුරෙන් පහදන්න.

* * *

45 - බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය

II පත්‍රය

I කොටස

01. (i) වානප්‍රස්ථ ආශ්‍රමයට අයත් කාර්යයන් කෙටියෙන් දක්වන්න.

- තවුස් දම් රැකීම සඳහා වනගත වීම මෙම ආශ්‍රමයේදී සිදු වේ.
- දරු මුණුපුරන් ලැබීමෙන් පසු භාර්යාව සමග හෝ හුදකලා ව වනගත විය යුතු ය.
- කාමභෝගී ජීවිතයෙන් සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් විය යුතු ය.
- වනයෙන් සොයා ගන්නා ලද පලවැල ආහාරයට ගනිමින් හෝ පිඬු සිඟා යාමෙන් යැපිය යුතු ය.
- හෝම ගින්න නො නිවා පවත්වාගෙන යා යුතු ය.
- ආගමික අංශයට නැඹුරු ව ආත්මය මුදවා ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතු ය.

(ලකුණු 04)

01. (ii) මානව සංහතියේ ඒකත්වය තහවුරු කිරීමෙහි ලා බුදුසමය ඉදිරිපත් කරන ජීවවිද්‍යාත්මක සාධක සැකෙවින් පෙන්වා දෙන්න.

- වාසෙට්ඨ සූත්‍රයේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවවිද්‍යාත්මක කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් මානව සංහතියේ ඒකත්වය තහවුරු කර ඇති බව.
- වෘක්ෂ, තෘණ ආදියෙහි ඒ ඒ ජාතියට අයත් ලක්‍ෂණ ඇති බව.
- පක්ෂීන්, සිවුපාවුන්, උරගයන්, මත්ස්‍යයන් යන සතුන් ස්වජාතිමය ලක්ෂණ අනුව බෙදා දැක්විය හැකි බව.
- මනුෂ්‍ය වර්ගයා ස්ව ජාතියට අයත් ලක්ෂණ අනුව වෙන් කළ නො හැකි බව.
  ''යථා ඒතාසු ජාතීසු - ලිංගං ජාතිමයං පුථු
  ඒවං නත්ථි මනුස්සේසු - ලිංගං ජාතිමයං පුථු'' **(මජ්ඣිම නිකාය- වාසෙට්ඨ සූත්‍රය)**
  යම් සේ මේ ජාතීන් කෙරෙහි, ජාතියෙන් හටගත් සටහන් බොහෝ වේ ද මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි එසේ බොහෝ වූ ජාතියෙන් හටගත් සටහන් නො වෙත්. මනුෂ්‍ය වර්ගයා තුළ ඇත්තේ ස්ත්‍රී පුරුෂ ලිංග භේදය පමණි.

(ලකුණු 04)

01. (iii) පූරණකස්සප ශාස්තෘවරයාගේ අකිරියවාදය ගෙනහැර දක්වන්න.

පූරණකස්සප අකිරියවාදියෙක් ලෙස දීඝනිකායේ සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රයෙහි සඳහන් වේ.

- සියතින් කරන්නාට ද, අනුන් ලවා කරවන්නාට ද, අනුන්ගේ අත්පා සිඳින්නාට ද සිඳවන්නාට ද, අනුන් දඬුවමින් පෙළන්නාට ද, පෙළවන්නාට ද පවක් සිදු නො වන බව පූරණකස්සපගේ අකිරියවාදි දර්ශනයේ දක්වා ඇති බව. සමස්ත පෘථිවියේ සියලු ප්‍රාණීන් මරා එක ම මස් ගොඩක් කළ ද ඒ හේතුවෙන් සිදුවන පාපයක් නැතැයි ඉගැන්වූ බව. ගංගා නම් ගඟේ දකුණු කෙළවර දක්වා ගමන් කරමින් හමුවන සියලු ම ප්‍රාණීන් මරමින්, මරවමින්, සිඳවමින්, සිඳවමින් ගමන් කළ ද එයින් සිදුවන පවක් නැතැයි ඉගැන්වූ බව.

  ''කරෝතෝ බෝ මහාරාජ කාරයතෝ ඡින්දතෝ ඡේදාපයතෝ පචතෝ පාචයතෝ... ඛුරපරියන්තේන චේපි චක්කේන යෝ ඉමිස්සා පඨවියා පාණේ ඒකමංසඛලං ඒකමංසපුඤ්ජං කරෙයොය නත්ථි තතෝ නිදානං පාපං නත්ථි පාපස්ස ආගමෝ. දක්ඛිණං චේපි ගංගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනන්තෝ ඝාතෙන්තෝ ඡින්දන්තෝ ඡේදාපෙන්තෝ පචෙන්තෝ පාචෙන්තෝ නත්ථි තතෝ නිදානං පාපං නත්ථි පාපස්ස ආගමෝ...''

- දන් දෙමින්, දන් දෙවමින්, යාග කරමින් කරවමින් ගංගා නම් ගඟේ උතුරු කෙළවර තෙක් ගියේ වී නමුදු පිනක් ලෙස නිදන්ගත වන්නේ හෝ පිනක පැමිණීමක්වත් සිදුවන්නේ නැති බව. දානයෙන්, ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන්, සංවරයෙන්, සත්‍ය වචනයෙන් සිදුවන පිනක් නැතැයි උගන්වන බව. පිනක් හෝ පිනක පැමිණීමක්වත් සිදුවන්නේ නැති බව.
  ''උත්තරං චේපි ගංගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදන්තෝ දාපෙන්තෝ යජන්තෝ යජාපෙන්තෝ නත්ථි තතෝ නිදානං පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමෝ. දානේන දමේන සංයමේන සච්චවජ්ජේන නත්ථි පුඤ්ඤං නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමෝ...''

(ලකුණු 04)

01. (iv) අකිරියවාදය පිළිබඳ බුදුසමයේ ආකල්පය සංක්ෂේපයෙන් ඉදිරිපත් කරන්න.

- අකිරියවාදය ප්‍රතික්ෂේප කරන බුදුදහම කම්මවාදී, කිරියවාදී, විරියවාදී, දහමක් ඉදිරිපත් කරන බව.

- බුදුදහම සචේතනික ක්‍රියාවේ වගකීම කරන්නා විසින් ම දැරිය යුතු යැයි උගන්වන බව.

  '' අත්තනාව කතං පාපං අත්තනා සංකිලිස්සති
  අත්තනා අකතං පාපං අත්තනාව විසුජ්ඣති''

- අංගුත්තර නිකායේ නිබ්බේධික සූත්‍රයෙහි
  ''චේතනාහං භික්ඛවේ කම්මං වදාමි. චේතයිත්වා කම්මං කරෝති කායේන වාචාය මනසා''
  ''මහණෙනි මම චේතානව කර්මය යැයි කියමි. සිතින් සිතා කයින්, වචනයෙන්, සිතින් කර්ම කරයි.'' යනුවෙන් හිතා මතා තිදොරින් කරනු ලබන ක්‍රියා කර්ම ලෙස දේශනා කොට ඇති බව.

- ලෝභ, දෝස, මෝහ චේතනා පෙරදැරි ව සිදුකරන ක්‍රියා අකුසල ක්‍රියා වන අතර, අලෝභ, අදෝස, අමෝහ චේතනා පෙරදැරි ව සිදු කරනු ලබන ක්‍රියා කුසල ක්‍රියා වන බව.

- සචේතනික ව සිදු කරනු ලබන පින් පව්, කුසල් අකුසල් අදාළ පුද්ගලයාට දිට්ඨධම්මවේදනීය, උපපජ්ජවේදනීය, අපරාපරීයවේදනීය වශයෙන් මෙලොවදී හෝ මතු භවවලදී හෝ විපාක ලබා දීමට ඉදිරිපත් වන බව.

- ප්‍රාණඝාතාදී සියලු දුසිරිත් අසාධු, අකරණීය, පාප, අකුසල ලෙස හඳුන්වා ඒවායින් වැළකෙන ලෙස උපදෙස් දෙන බුදුසමය තමාට මෙරමාට හා උභය පක්ෂයට හිතසුව පිණිස පවතින දානාදී සත්ක්‍රියා සාධු, පුඤ්ඤ, කුසල ලෙස ඉහළින් අගය කරන බව.
- දානය, ඉන්ද්‍රිය දමනය, සීල සංවරය ආදී ක්‍රියා මෙලොව පරලොව ජීවිත සුවපත් කිරීමට පමණක් නොව සාංසාරික දුක් කෙළවර කොට නිවන් පසක් කිරීමට ද ඉවහල් වන මහානිසංසදායක සදාචාරාත්මක සත්ක්‍රියා ලෙස බුදුදහම අගය කරන බව.

- චූල්ලකම්මවිභංග සූත්‍රයට අනුව සත්ත්වයන් විසින් රැස් කරනු ලබන කර්මය නිසා එම සත්ත්වයෝ වෙනස්කම් සහිත ව උපදින බව.
- '' සබ්බේ සත්තා මරිස්සන්ති - මරණං තම්හි ජීවිතං
  යථා කම්මං ගමිස්සන්ති - පුඤ්ඤපාප ඵලූපගා
  නිරයං පාප කම්මන්තා - පුඤ්ඤ කම්මා ච සුග්ගතිං
  සියලු ෂතත්වයෝ මරණයට පත් වන්නාහ. ජීවිතය මරණයෙන් කෙළවර වේ. මැරෙන සත්ත්වයෝ තම තමන් විසින් කරනු ලැබූ පින් පව් අනුව යන්නාහු, පව්කම් ඇත්තෝ නිරයටත්, පින්කම් ඇත්තෝ සුගතියටත් පැමිණෙන්නාහ.

  මෙබඳු කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් බුදුදහම අකිරියවාදය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් කිරියවාදී දහමක් ඉදිරිපත් කර ඇති බව දැක්විය යුතු ය.

(ලකුණු 04)

01. (v) බුද්ධකාලීන භාරතයේ කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාවක් පැවැති බවට සාධක හතරක් දක්වන්න.

- දීඝනිකායේ අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රයේ ''ඛෙත්තානං අධිපතීති ඛො වාසෙට්ඨ ඛත්තියෝ ''යනුවෙන් කෘෂිකර්මය ක්ෂත්‍රිය වර්ණයේ කාර්යයක් බව දක්වා ඇත.

- කෘෂිකර්මාන්තයට අනුග්‍රහ දැක්වීම රජුගේ ප්‍රමුඛ කාර්යයක් බව දීඝනිකායේ කූටදන්ත සූත්‍රයේ දැක්වේ.

- බුද්ධකාලයේ විසූ රජවරුන්ගේ නම් කෘෂි කර්මාන්තයට අදාළ වන වචන ඇසුරෙන් යොදා ඇති බව (සුද්ධෝදන, අමිතෝදන, ධෝතෝදන, මිතෝදන)

- ''වප් මඟුල්'' උත්සවය රජුගේ සහභාගිත්වයෙන් සිදු කළ බව.

- විශාල කෙත්වතු, ධාන්‍ය ගබඩා හිමිකරුවන් බුද්ධකාලීන සමාජයේ සිටුවරුන් වී සිටි බව.

- කෘෂිකර්මාන්තයෙන් යැපෙන පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය පරිභෝජනීය ද්‍රව්‍ය කෘෂි නිෂ්පාදන හුවමාරුවෙන් ලබාගත් බව (භෝග හුවමාරුව)

- සේද මාවත හරහා කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනය කළ බව.

- බුද්ධකාලීන භාරතයේ දියුණු වාරිමාර්ග පද්ධතියක් තිබූ බව.
- රෝහිණී නදියේ ජලය සම්බන්ධයෙන් ඇති වූ ප්‍රශ්නය නිරාකරණයට බුදුරජාණන් වහන්සේ මැදිහත් වූ බව.
- කසී භාරද්වාජ වැනි බමුණන් පවා කෘෂිකර්මාන්තයේ යෙදී සිටි බව.
- බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්ම දේශනා කිරීමේදී කෘෂි උපකරණ හා තදනුබද්ධ අංග උපමා වශයෙන් යොදා ගත් බව.

  ''සද්ධා බීජං තපෝ වුට්ඨි - පඤ්ඤා මේ යුග නංගලං
  හිරි ඊසා මනෝ යොත්තං - පඤ්ඤා මේ යුග නංගලං''

  (සංයුත්ත නිකාය - කසීභාරද්වාජ සූත්‍රය)
- බුදුරජාණන් වහන්සේ මගධ කෙතේ ආකෘතියට අනුව චීවරය සකස් කර ගැනීමට භික්ෂූන් වහන්සේලාට උපදෙස් දී ඇති බව.
- කෘෂිකර්මාන්තය දැහැමි වෘත්තියක් ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ ව්‍යග්ඝපජ්ජ ආදි බොහෝ සූත්‍රයන්හි හඳුන්වා දී ඇති බව.

(ලකුණු 04)

02. (i) බුදුරජාණන් වහන්සේ සතු ව පැවති මහා කරුණා ගුණය පිළිබඳ කෙටි විවරණයක් සපයන්න.

- අනුන්ගේ දුක දැක ගුණ භරිත හදවතක් ඇති සත්පුරුෂයෙකු තුළ ඇතිවන දයානුකම්පාව කරුණාව බව.
- "පරදුක්ඛෙ සති සාධූනං හදය කම්පනං කරෝතීති කරුණා"
- සසර දුකට පත් ව සිටින සත්ත්වයා දැක බුදුවරයකු තුළ ඇති වන අනුකම්පාව මහා කරුණාව බව.
- බුදුවරයෙකුට හැර වෙනත් කිසිවෙකුට නො පිහිටන උතුම් ගුණ සමුදායන් අතුරින් එකක් ලෙස මහා කරුණාව සැලකෙන බව. එය උන්වහන්සේ තුළ බෝධිසත්ත්ව අවධියේ සිට ම පැවති බව.
- මහාකරුණාව බුද්ධ සමාපත්තියක් මෙන් ම බුද්ධ ඥානයක් ද වන බව.
- බුදුවරයෙක් යනු මහාකරුණාවේ හා මහාප්‍රඥාවේ ප්‍රතිමූර්තියක් බව.
- බුදුරජාණන් වහන්සේ දිනචරියාව ආරම්භ කරන්නේ මහාකරුණා සමාපත්තියට සමවැදී බුද්ධ ඥානයෙන් ලොව බැලීමෙන් පසු ව බව.
- බුද්ධ චරිතය පුරා මහාකරුණා ගුණය පිළිබිඹු වන බව

  උදාහරණ :- සුනීත, සෝපාක, රජ්ජුමාලා, කිසාගෝතමී, මට්ටකුණ්ඩලී, පූතිගත්තතිස්ස තෙරුන්, හත්ථාලවක කුමරු, කෙත පාළු වූ ගොවියා, හදවතිකා ඇතින්න ආදි කතා පුවත්

(ලකුණු 04)

02. (ii) ප්‍රශ්න විසඳීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් භාවිත චතුර්විධ ක්‍රමවේදය කෙටියෙන් හඳුන්වා දෙන්න.

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් තමා වෙත එළඹුණ ගැටලු විසඳන ලද ක්‍රම හතරක් පෙළ දහමේ සඳහන් වේ.

01.	ඒකංස ව්‍යාකරණීය	-	සෘජු පිළිතුරු සැපයීම උදා :- ආලවක සූත්‍රය
02.	විභජ්ජ ව්‍යාකරණීය	-	විශ්ලේෂණාත්මක ව පිළිතුරු දීම උදා :- චූල්ලකම්මවිභංග සූත්‍රය
03.	පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීය	-	ප්‍රතිප්‍රශ්න විමසා පිළිතුරු ලබා දීම උදා :- චූල්ලසච්චක සූත්‍රය
04.	ඨපනීය	-	ප්‍රශ්න පසෙකින් තැබීම උදා :- චූල්ලමාලුංක්‍යපුත්ත සූත්‍රය

(ලකුණු 04)

02. (iii) තාදී බුදුගුණයෙන් ශ්‍රාවකයාට ලැබිය හැකි ආදර්ශයන් සංක්ෂිප්ත ව ඉදිරිපත් කරන්න.

- තාදී බුදුගුණය යනු ලාභ-අලාභ, යස-අයස, ප්‍රසංශා-නින්දා-, සැප-දුක් යන අෂ්ටලෝක ධර්ම හමුවේ නොසැලී ක්‍රියා කිරීමට ඇති හැකියාවයි..
- අටලෝ දහමින් කම්පා නො වීම මංගල කරුණක් බව මහා මංගල සූත්‍රයේ දැක්වේ.
- බුදුරජාණන් වහන්සේ අටලෝ දහම හමුවේ නො සැලී කටයුතු කළ ආකාරය හඳුනා පත හැකි අවස්ථා සූත්‍ර පිටකයේ හා විනය පිටකයේ කොතෙකුත් හමු වේ.
  උදා :- අග්ගික භාරද්වාජ, අක්කෝස භාරද්වාජ, චිංචා මානවිකාව යනාදීන්ගේ ආක්‍රෝශ
- ගිහි පැවිදි සියලු දෙනාට සමාජය තුළ විවිධ ගැටලු ඇති වීම ස්වාභාවික බැවින් ඒවාට මුහුණ දීමේ දී අකම්පිත ව සිහි නුවණින් යථාර්ථය පිළිබඳ අවධිකමකින් කටයුතු කිරීමට බුද්ධ ශ්‍රාවකයාට මෙම විශිෂ්ට තාදී බුදු ගුණයෙන් ආදර්ශ ලබා ගත හැකි බව.
- ඉවසීම, සංවර ව කටයුතු කිරීම, නො බියව කටයුතු කිරීම, යථාර්ථයෙන් පල නො යාම, උපේක්ෂා සහගත වීම, මානසික බිඳ වැටීම වලක්වා ගැනීම වැනි ධනාත්මක ආකල්ප තාදී ගුණයෙන් ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සංවර්ධනය වන බව.

- අග්ගික භාරද්වාජ, අක්කෝස භාරද්වාජ ආදීන්ගේ දොස් නැගීම් හමුවේ ද, දෙව්දත් සහ ඔහුගේ අනුගාමිකයන්ගේ සතුරුකම් හමුවේ ද චිංචා මානවිකාවගේ චෝදනාව, සුන්දරී පරිබ්‍රාජිකාවගේ ඝාතනය ආදී සිද්ධීන් නිසා ඇති වූ නින්දා අපහාස හමුවේ ද රාජ රාජ මහාමාත්‍යවරුන් ප්‍රමුඛ දහස් ගණන් ජනී ජනයාගේ කීර්ති ප්‍රශංසා හමුවේ ද ජේතවනාරාමය, පූර්වාරාමය ආදී මහා පූජා සත්කාර හා ලාභ හමුවේ ද වේරඤ්ජා වස් කාලය වැනි කටුක වූ දුක් සහගත කාලවලදී ද ඉවසීමෙන් හා උපේක්‍ෂාවෙන් සියල්ල සම සිතින් විඳ දරා ගත් බව.

(ලකුණු 04)

02. (iv) බුදුරජාණන් වහන්සේ ආගමික සහනශීලිතාව ප්‍රකට කළ අවස්ථා දෙකක් විස්තර කරන්න.

- පොට්ඨපාද සූත්‍රයේ දක්වෙන පරිදි පොට්ඨපාද පිරිවැජියා ඈත වඩින බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක උන්වහන්සේගේ පැමිණීම අපේක්ෂාවෙන් තුන්දහසක් තරම් වූ තම පිරිවැජි පිරිස අමතා.
  ''භවත්හු නිහඬ වෙත්වා. ඒ මහණ ගොයුම්හු එයි. ඒ ආයුෂ්මත් තෙම නිහඬ බව කැමැත්තේය. නිහඬබැව්හි ගුණ කියන සුළු ය.'' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කර ඇත.
- මහා සකුළුදායී සූත්‍රයෙහි සඳහන් වන පරිදි සකුළුදායී පිරිවැජියා තම පරිබ්‍රාජක අසපුවට වැඩි බුදුරජාණන් වහ්නසේ ඉතා ප්‍රසාදයෙන්, සුහද ව පිළිගෙන
  '' ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩින සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වැඩීම යහපති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ කලකින් මෙහි වැඩම කළහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳින සේක්වා...'' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කොට ඇත.

- උදුම්බරික සීහනාද සූත්‍රයේ අන්තර්ගත නිග්‍රෝධ පිරිවැජියා අමතා
  ''නිග්‍රෝධය, නුඹට මෙබඳු අදහසක් වන්නේය. අප අතවැස්සන් කරනු කැමැත්තෙන් ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ මෙසේ කියන්නේය, යන අදහසයි. නිග්‍රෝධය මේ කාරණය එසේ නො දතයුතු. යමෙක් ඔබගේ ගුරුවේ ද ඔහු ම ඔබගේ ගුරු වේවා... හිත කෙලෙසන්නා වූ නැවත ඉපදීම ඇති කරන්නා වූ දැවීම් සහිත වූ දුක් විපාක ඇත්තා වූ මත්තෙහි ජාති, ජරා, මරණ උපදවන්නා වූ යම් අකුශල ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද ඔවුන්ගේ දුරු කිරීම පිණිස ධර්මය දේශනා කරමි.'' යනුවෙන් දේශනා කොට ඇත.

- උපාලි සූත්‍රයේදී උපාලි ගෘහපති අමතා කරන ලද ප්‍රකාශයෙන් ද ආගමික සහනශීලීතාව ප්‍රකට වේ. ජෛන භක්තික උපාලි ගෘහපති වාදයක් සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙත එළඹ වාදයෙන් පැරදී උන්වහන්සේ පිළිබඳ ප්‍රසාදයෙන් තමා තෙරුවන් සරණ ගිය උපාසකයෙකු කොට දරන්නැයි ඉල්ලූ

අවස්ථාවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ ඉක්මන් තීරණ නො ගෙන තවදුරටත් සිතා බලන ලෙසයි. ඉන් තවදුරටත් පැහැදුණු උපාලි ගෘහපතිට නැවතත් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද්දේ පෙර ශාස්තෘවරයාට කළ පුද සත්කාර එලෙසට ම පවත්වා ගෙන යන ලෙසයි. ඒ අනුව බෞද්ධයෙකු වුව ද අන්‍යාගමිකයින්ට ගරු කිරීම හා දානාදියෙන් සංග්‍රහ කිරීම බුදුසමය අගයන බව උපාලි සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි වේ.

- මහාවග්ග පාළියට අනුව සීහ සේනාධිපතියා හා බුදුරජාණන් අතර සිදු වූ සාකච්ඡාවෙන් අනතුරු ව සීහ සේනාපතියා බුදුන් සරණ යාමට අවසර ඉල්ලූ විට බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රකාශයෙන් ද උන්වහන්සේ සතු ආගමික සහනශීලීතාව ප්‍රකට වේ.

  '' සීහය ඔබ වැනි කෙනෙකු එසේ කිරීම සුදුසු නොවේ. නැවත නැවතත් සිතා බලා සරණ යාම ඔබ වැනි කෙනෙකුට සුදුසුය.''

- තව ද බුදුරජාණන් වහන්සේ සමකාලීන අන්‍යාගමික ශාස්තෘන්ගේ පවා බුහුමනට පාත්‍ර වූයේ උන්වහන්සේ සතු ආගමික සහනශිලීතාව හේතුවෙන් බව සෝණදණ්ඩ හා චංකි වැනි සූත්‍රවලින් ද හෙළි වේ.
- ධානය පිළිබඳ දක්වා ඇති බොහෝ තැන්වලදී '' මහණ බමුණන්ට දන් දීම'' යනුවෙන් සඳහන් ව ඇති බැවින් තත්කාලීන සියලු ආගමික පූජනීයයන් අරමුණු කොට ඇති බව පැහැදිලි ය.

(ලකුණු 04)

02. (v) තත්කාලීන සමාජය තුළ බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇගයීමට ලක්වූ අයුරු නිදසුන් දෙකක් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

- බුදුරජාණන් වහන්සේ සෝණදණ්ඩ, චංකි, අස්සලායන, පොට්ඨපාද, සකුළුදායී, පිලෝතික, වච්ඡගොත්ත, උපාලි ආදි වෙනත් ආමිකයන්ගේ ද කෝසල, බිම්බිසාර, අජාසත්ත වැනි මහ රජවරුන්ගේ ද, සුදත්ත සිටු, අභයරාජ කුමරු වැනි පිරිස්වල ද කොණ්ඩඤ්ඤ, සාරිපුත්ත හා රට්ඨපාල ආදි මහ තෙරවරුන්ගේ ද නො මඳ ඇගයීමට ලක් වූ බව.

- එවැනි අවස්ථා බොහෝ සූත්‍ර දේශනාවල ද සඳහන් වන බව (මහා සකුළුදායී/ සෝණ දණ්ඩ, චංකි, පොට්ඨපාද, අස්සලායන, තේවිජ්ජ, වච්ඡගොත්ත, ධම්මචේතිය, සුදත්ත හා සාමඤ්ඤඵල යනාදී සූත්‍ර)

- බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳ විවිධ පුද්ගලයන් විසින් කළ වර්ණනා කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

  ''භවත්නි, මහණ ගොයුම්තුමා වූ කලි මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් ම අභිජාත ය. සත්වන මීමුතු පරපුර තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෝය. ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දෝය. **(දී.නි. සෝණදණ්ඩ සූත්‍රය)**

  ''භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඔබ දෙසූ ධර්මය ආශ්චර්ය ය. යටිකුරු කොට තැබූ භාජනයක් උඩුකුරු කොට තබන්නාක් මෙන් යටපත් වූ දෙයක් මතු කරන්නාක් මෙන් මංමුලා වූ කෙනෙකුට මග කියා දෙන්නාක් මෙන් ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්වායි අන්ධකාරයේ සිටින කෙනෙකුට පහන් එළියක් දල්වන්නාක් මෙන්'' අනේකාකාරයෙන් ගෞතමයන් වහන්සේ දහම් දෙසූහ. **(සු.නි. කසීභාරද්වාජ සූත්‍රය)**

  ''භගවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කුලවත්, ධනවත්, වෘද්ධ, කාම ආශා දුරු කළ අයෙකි. විශාල පිරිසකට ආචාර්යවරයෙකි. කොසොල් රජුගේ පවා ගරු බුහුමනට ලක් වූ උන්වහන්සේ සරණ ගිය දෙව් බඹහු බොහෝ වෙති.''**(චංකි සූත්‍රය)**

  ''ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩින සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වැඩීම යහපති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ කලකින් මෙහි වැඩීම කළහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳින සේක්වා...'' **(මහා සකුළුදායී සූත්‍රය)**
  යනාදි ඇගයීම් තත්කාලීන බොහෝදෙනා විසින් සිදු කළ බව

(ලකුණු 04)

03. (i) බුද්ධකාලීන භාරතයේ පැවති සොළොස් මහා ජනපද නම් කරන්න.

අංග, මගධ, කාසි, කෝසල, වජ්ජි, මල්ල, චේති, වත්ස, කුරු, පංචාල, මච්ච, සූරසේන, අස්සක, අවන්ති, ගන්ධාර, කාම්බෝජ

(ලකුණු 04)

03. (ii) සමූහාණ්ඩු පාලන ක්‍රමයක මූලික ලක්ෂණ පැහැදිලි කරන්න.

- "සමූහාණ්ඩු" යන වචනයෙහි සරල අර්ථය වන්නේ සමූහයක් විසින් කරනු ලබන පාලනය යන්නයි.

- මෙම පාලන ක්‍රමය හැඳින්වීමට ''ගණතන්ත්‍ර'' යන වචනය ද භාවිත කර ඇත.

- වජ්ජීන්ගේ සමූහාණ්ඩුව, සමූහාණ්ඩු පාලන තන්ත්‍රයෙහි ලක්ෂණ ප්‍රකට කරන අතර එම රාජ්‍යයෙහි "රාජා" යන නාමයෙන් හැඳින් වූ පුද්ගලයන් 7707 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත පාලන මණ්ඩලයක් පැවැති බව.

- සමූහාණ්ඩු පාලකයන් රැස් වූ ස්ථානය සන්ථාගාර සාලා නම් විය. බුදුරජාණන් වහන්සේ එක් අවස්ථාවක කපිලවස්තුවේ සන්ථාගාර සාලාවක් විවෘත කිරීමට වැඩම කළ අතර ආනන්ද හිමි බුද්ධ පරිනිර්වාණය දැන්වීමට යන්නේ මල්ලයන්ගේ සන්ථාගාරයට ය.

- සන්ථාගාර සාලාවලට රැස් වූ පාලකයන් සභාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා සභාපතිවරයෙකු පත්කර ගනී. ගණ පූර්ණය ද සැලකිල්ලට ගත් අතර ගණ පූරණය නො තිබුණු අවස්ථාවල සිදු කෙළේ සභාව කල් තැබීමයි.

- පාලනයට සම්බන්ධ කිසියම් ප්‍රතිපත්තියක් තීරණය කරන්නේ ද ඒවා ක්‍රියාත්මක කරන්නේ ද ඒකච්ඡන්දයෙන් හෝ බහුතර ඡන්දයෙනි.

- බහුතර කැමැත්ත නො ලැබුණහොත් නීති ක්‍රියාත්මක කරනු නො ලැබේ.

- ප්‍රධානියා ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක හා අධිකරණ යන සියලු බලයෙන් සමන්විත නො වූ අතර බහුතර නියෝජිතයන්ගේ කැමැත්ත මත සියලු පාලන කටයුතු මෙහෙයවීය.

- දීඝනිකායේ මහාපරිනිබ්බාණ සූත්‍රයෙහි සඳහන් වන ආකාරයට වජ්ජීන්ගේ පාලන ප්‍රතිපත්තිය
  සප්ත අපරිහානිය ධර්මවලින් සමන්විත විය.

- ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අධිකරණ ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  වජ්ජි ජනපදයේ ක්‍රියාත්මක වූ අධිකරණ ක්‍රමය පිළිබඳ විමසීමේදී වැරදිකරුවකු හසු වූ පසු ඔහු පළමුව යොමු කරන්නේ "මහාමාත්‍ර" නම් නිලධාරීන් වෙතට ය. එහිදී නිවැරදිකරුවකු යැයි තීරණය වුවහොත් නිදහස් කරනු ලබන අතර වැරදිකරුවකු යැයි තීරණය වුවහොත් "වෝහාරික" නමින් හැඳින් වූ ඊළඟ විනිශ්චය නිලධාරීන්ට යොමුකරනු ලබයි. අනතුරුව "සූත්‍රධර" නිලධාරීන්ට බාර දෙන ලදි. ඔවුහු ඉක්බිති ව අටදෙනෙකුගෙන් සමන්විත අධිකරණ කමිටුවක් වෙත ද ඔවුන්ගෙන් උපරජු වෙත ද, පමුණුවා ඒ සෑම අවස්ථාවකදී ම වැරදිකරුවකු බව ඔප්පු වුවහොත් පමණක් දඬුවම් ලබා දී ඇත. යම් හෙයකින් එක් ස්ථානයකදී හෝ නිවැරදිකරුවකු යැයි නිගමනය වුවහොත් පුළුල් ලෙස පරීක්ෂණ පවත්වා නිදහස් කොට ඇත.

- බුද්ධකාලය වනවිට සමූහාණ්ඩු ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වූ ජනපද 10 ක් පැවති අතර එයින් වජ්ජි හා මල්ල ජනපදයන් ප්‍රමුඛ විය.

මෙවැනි කරුණු ඇතුළත් වීම ප්‍රමාණවත් වේ.

(ලකුණු 04)

03. (iii) දස සක්විතිවත් ගෙනහැර දක්වන්න.

1. තමා දැහැමි ව පුත්‍රදාරාදී අන්තෝජනයා කෙරෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණය සැලසීම.
2. තම බල සේනාවන්ට ධාර්මික රක්‍ෂාවරණය සැලසීම.
3. අනුයුක්ත ක්‍ෂත්‍රිය පිරිසට (මැති ඇමතියන්ට) ධාර්මික රක්‍ෂාවරණය සැලසීම.
4. බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති පිරිසට ධාර්මික රක්‍ෂාවරණය සැලසීම.
5. ගම් නියම්ගම් වැසි ජනයාට ධාර්මික රක්‍ෂාවරණය සැලසීම.
6. මහණ බමුණන්ට ධාර්මික රක්‍ෂාවරණය සැලසීම.
7. මෘගපක්ෂි ආදී සත්ත්ව ප්‍රජාවට දැහැමි රැකවරණය සැලසීම.
8. අපරාධ මර්දනය කිරීම.
9. දිළින්දන්ට ධනය දීම.
10. උගත් විශාරද මහණ බමුණන්ගෙන් අවවාද අනුශාසනා ලැබ මැනවින් රට පාලනය කිරීම.

(ලකුණු 04)

03. (iv) සතර අගති කෙටියෙන් හඳුන්වන්න.

ඡන්දා දෝසා භයා මෝහා - යො ධම්මං අතිවත්තති

නිහීයති තස්ස යසො - කාලපක්ඛේව චන්දිමා (දීඝනිකාය - සිගාලෝවාද සූත්‍රය)

- ඡන්ද, ද්වේශ, භය, මෝහ යනු සතර අගති ය.
- ඡන්දය යනු කැමැත්තයි. එය අගතියක් වන්නේ ඒ තුළින් නො මග ගොස් මධ්‍යස්ථ ව සාධාරණය ඉටු නො කර තම කැමැත්තට අනුව කටයුතු කිරීමෙනි.
- ඡන්දයෙන් අගතියට ගියවිට තමන් සිත් ගන්නා අයට වාසි වන පරිදි තීරණ ගැනීමට හා විවිධ වරදාන වරප්‍රසාද ලබා දීමට පෙළඹේ.
- ද්වේෂය යනු තරහයි. ද්වේෂයෙන් දූෂිත වූ මනෝභාව ඇති ඕනෑම අයෙකු යුතුකම්, සුදුසුකම් සාරධර්ම පිළිබඳ ව නිවැරදි අවබෝධයක් නැතිව තීරණ ගනී.
- ද්වේෂයෙන් යුතුව ගනු ලබන තීරණ නිසා පළිගැනීම අසාධාරණ ලෙස දඬුවම් පැමිණවීම ආදී ක්‍රියාකාරකම්වලට යොමු වේ. එය ද්වේෂයෙන් අගතිගාමී වීමකි.

- භය යනු බියගුලු බවයි. එය පුද්ගලයාගේ ස්වාධීනත්වයට බාධා පමුණුවන්නකි. බලවතෙකුට බියේ ඔහුට පක්ෂ වන සේ තීරණ ගනී.

- පාලකයකු මෙන් ම ඕනෑම සමාජ තත්ත්වයකට අයත් පුද්ගලයකු බිය කරණ කොටගෙන වැරදි ක්‍රියාවන්ට පෙළඹේ.

- මෝහය යනු මුළාවයි. පුද්ගලයා මුළාව නිසා අගතිගාමී වෙයි. එය පුද්ගලයා වැරදි ක්‍රියාකාරකම්වලට යොමු කරන ප්‍රබල සාධකයකි.

- මෝහය නිසා සත්‍යය හා යථාර්ථය නො වැටහේ. එම නිසා නිවැරදි තීන්දු තීරණවලට එළඹීමට නො හැකි වේ.

(ලකුණු 04)

03. (v) සමාජ පරිණාමයේදී රාජ්‍ය පාලකයකුගේ අවශ්‍යතාව ඇතිවූ අයුරු මූලාශ්‍රය ඇසුරෙන් පෙන්වා දන්න.

- අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රයට අනුව සමාජ පරිණාමයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රාජ්‍ය ප්‍රභවය වූ බව.

- ආර්ථික, මනෝභාවාත්මක හා පාරිසරික සාධක රාජ්‍ය ප්‍රභවය විෂයයෙහි බලපා ඇති බව.

- රාජ්‍යයේ ප්‍රභවය හේතුඵලවාදී ව ඓතිහාසික පරිණාමයක් ලෙස සිදු වූ බව.

- අලස වූ එක්තරා මිනිසෙක් එක වේලකට පමණක් සෑහෙන සේ හැල් රැගෙන යාමෙන් වෙහෙසට පත්වන්නේ යැයි සිතා දින දෙකකට සෑහෙන හැල් රැගෙන ගියේය. මෙය දුටු තවෙකෙක් දෙදිනකට ද තවත් අයෙක් සතර දිනකට ද ආදි වශයෙන් හැල් එක් රැස් කර තබා ගෙන අනුභව කිරීමට පුරුදු වූහ.

- මෙහිදී සමහරු හැල් කෙත් කොටු කර ගෙන භූමියේ සීමාවන් තහවුරු කර ගත්හ.

- අනතුරු ව එක්තරා මිනිසෙක් හටගත් ලෝභයෙන් තමාගේ කොටස ආරක්ෂා කර ගනිමින් අනෙකෙකුගේ කොටස් සොරා ගෙන පරිභෝග කළේය. මේ දුටු අන්‍යයෝ සොරකම් කළ තැනැත්තාට නිග්‍රහ කොට මෙබන්දක් නැවත නො කරන ලෙස සපථ කරවා ගත්හ. එසේ සහතික වුව ද නැවතත් දෙවනවර ද වෙනත් කොටසක් සොරකම් කළ අතර එහිදී ද පෙර සේ ම කටයුතු කොට ඇත. තෙවෙනිවර ද එසේ ම සිදු කිරීමේදී අතින් දණ්ඩෙන් පහර දුන් අතර එතැන් පටන් සොරකම බොරුකීම, හිංසාව, සත්ත්වයා තුළ ඇති විය. මේ අවස්ථාවේ සියලු මිනිසුන් රැස්ව '' සත්ත්වයන් විෂයයෙහි අකුසල ධර්මයන් පහල වී තිබේ,'' යැයි පවසා ඒවා වැලැක්වීමට එක්තරා අභිරූපී දකුම්කලු ආනුභාව සම්පන්න පුද්ගලයකු පත් කර ගත්හ. ''මහජන සම්මතෝති ඛො වාසෙට්ඨා මහා සම්මතෝ මහා සම්මතෝත්වේව පඨමං අක්ඛරං උපනිබ්බත්තං'' එසේ මහජන සම්මතයෙන් පත් කර ගත් පුද්ගලයා ''මහා සම්මත'' නාමයෙන් හැඳින්වූ අතර දොස් නැගිය යුත්තාට දොස් නැඟීමටත් ගැරහිය යුත්තාට ගැරහීමටත් නෙරපිය යුත්තා නෙරපා හැරීමටත් ඔහු වෙත බලය පවරන ලදී.

- කෙත්වලට ප්‍රධානියා යන අර්ථය ඇතිව ඔහුට ''ක්‍ෂත්‍රිය'' යන නාමය ව්‍යවහාර විය. (ඛෙත්තානං අධිපතීති ඛො වාසෙට්ඨා ඛත්තියෝ ඛත්තියෝත්වේව දුතියං අක්ඛරං උපනිබ්බත්තං.'')
- තව ද ධර්මයෙන් අනුන් සතුටු කරවන හෙයින් ''රජ'' යන නම ද ඔහුට ලැබුණි.
  ('' ධම්මේන පරේ රඤ්ජේතීති ඛො වාසෙට්ඨා රාජා රාජාත්වේව තතියං අක්ඛරං උපනිබ්බත්තං.'')

(ලකුණු 04)

II කොටස

04. (i) හොඳ නරක ක්‍රියාකාරකම් විනිශ්චයෙහිලා බුදුසමය අනුදත් නිර්ණායක ගෙනහැර දක්වන්න.

- කළයුතු නො කළ යුතු දැ තීරණය කර ගැනීමට භාවිත කරන මිනුම්දඬු, නිර්ණායක ලෙසින් හඳුන්වනු ලැබේ.
- වපුරන බීජ අනුව ම අස්වැන්න ලැබෙන අයුරින් පුද්ගලයා විසින් කරනු ලබන හොඳ නරක ක්‍රියා අනුව ප්‍රතිඵල ලැබෙන බව.

  ''යාදිසං වපතේ බීජං
  තාදිසං හරතේ ඵලං
  කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං
  පාපකාරී ච පාපකං''

- මිනිසා විසින් සචේතනික ව සිදු කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් ඇගයුම්කරණයට ලක් කොට ඇත. ඒ බව
  කුසල - අකුසල, පුඤ්ඤ - පාප, සාධු - අසාධු, සාවජ්ජ - අනවජ්ජ,
  කරණීය - අකරණීය, සම්මා - මිච්ඡා, අරිය - අනරිය, විඤ්ඤූගරහිත - විඤ්ඤූපසත්‍ථ
  ආදී හොඳ නරක දෙපක්ෂයට ම අයත් යුගල පදවලින් පැහැදිලි වේ. මෙම ඇගයුම්කරණය සිදු කොට ඇත්තේ කිසියම් නිර්ණායකයක් පදනම් කර ගෙන ය.

- එසේ නිර්ණායක ලෙස උපයෝගී කොට ගත හැකි ධර්මෝපදේශ කීහිපයක් නිකායාගත සූත්‍රවලින් සොයාගත හැකි ය.
  කාලාම සූත්‍රයෙහි ''මා අනුස්සවේන...'' ආදී වශයෙන් තත්කාලීන ව පැවති නිර්ණායක ප්‍රාමාණික වශයෙන් නො සැලකිය යුතු බව දැක්වේ.

- පුද්ගලයා ලෝභ, දෝස, මෝහ සහගත වූ කල්හි සියලු අකුසල් කරන බවත්, ඒ බව දැන කළ යුතු නො කළ යුතු දෑ තමා ම නිදහස් ස්වාධීන චින්තනයෙන් තීරණය කළ යුතු බවත් කාලාම සූත්‍රයේ දැක් වේ. (ඒථ තුම්හෙ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ ඉමේ ධම්මා අකුසලා ඉමේ ධම්මා සාවජ්ජා...) මෙය ලෝකයේ ඕනෑම සමාජයකට ඕනෑම කාලයකට අදාළ කර ගත හැකි යථාර්ථය හා අනුරූප වන නිර්ණායකයකි.

- අම්බලට්ඨික රාහුලෝවාද සූත්‍රයේ දැක්වෙන "තමන්ට, අනුන්ටත් තමන් හා අනුන් යන උභය පක්ෂයටත්" හානි සිදුවන ක්‍රියා නො කිරීම ද (අත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තති. පරව්‍යාබාධාය සංවත්තති. උභයව්‍යාබාධාය සංවත්තති).

- අංගුත්තර නිකායේ එන තමා අධිපති කොට සිතීම, තමා අවට සමාජය අධිපති කොට සිතීම, ධර්මය අධිපති කොට සිතීම යන ආධිපත්‍යය ධර්මවලට අනුව කටයුතු කිරීම.
- අත්තූපනායික ධර්ම මගින් පැහැදිලි වන ආකාරයට "තමා උපමා කොට ගෙන" ක්‍රියාවෙහි ගුණ අගුණ විනිශ්චය කිරීම ද (අත්තානං උපමං කත්වා න හනෙය්‍ය න ඝාතයෙ)
- ධම්මපදයෙහි "නතං කම්මං කතං සාධු..." යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි අමිහිරි පසුතැවෙන විපාක සහිත ක්‍රියා නො කිරීම ද, තං ච කම්මං කතං සාධු... යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි මිහිරි සැනසිලිදායක ප්‍රතිඵල සහිත ක්‍රියා කිරීම.
- ධම්මපදයේ යමක වග්ගයෙන් පැහැදිලි වන ආකාරයට කිලිටි සිතින් (පදුට්ඨේන චිත්තේන) කටයුතු කිරීම හා ප්‍රසන්න සිතින් (පසන්නේන චිත්තේන) කටයුතු කිරීම ආදි සියලු නිර්ණායක කිසියම් කාලයකට හෝ දේශයකට පමණක් සීමා කළ හැකි නිර්ණායක නොව ඕනෑම කාලයකට ඕනෑම දේශයකට ගැලපෙන ලෝකයේ සම්මත සිද්ධීන් හා යථාර්ථය සමග නො ගැටෙන (සිද්ධිවාචක) නිර්ණායක වේ.

(ලකුණු 05)

04. (ii) බුදුසමයට අනුව ශ්‍රද්ධාව හා භක්තිය අතර ඇති වෙනස පැහැදිලි කරන්න.

- ශ්‍රද්ධාව යන වචනය බුදුසමයට ආවේණික වචනයකි. පාලි භාෂාවෙන් සද්ධා යනුවෙන් මෙය හැඳින්වේ.
- කරුණු තේරුම් ගෙන ඇති කරගන්නා වූ අවබෝධාත්මක ප්‍රසාදය ශ්‍රද්ධාව යනුවෙන් හැඳින් වේ.

- ශ්‍රද්ධාවන්තයා තෙරුවන් ගුණ දැන අවබෝධ කොට ගෙන පහදියි. සම්බුධත්වය පිළිගනියි. නව අරහාදි බුදුගුණ තේරුම් ගනියි. ධර්මරත්නයේ ස්වාක්ඛාතාදී ගුණ සය ද සංඝරත්නයේ සුපටිපන්න ආදී ගුණ නවය ද මැනවින් තේරුම් ගෙන සරණ කොට පිහිට සොයයි. ඔහු ආකාරවතී ශ්‍රද්ධාව ඇති කරගෙන ප්‍රඥාව දියුණු කර ගනිමින් නිවන් මගෙහි ගමන් ගනියි.

- භක්තිය, විශ්වාසය මත පනනම් වූවකි. නොදුටු, අත්දැකීමට හසු නොවූ හුදෙක් විශ්වාස මාත්‍රයකින් ඇති කරගනු ලබන්නේ භක්තියයි. බැතිමතා යනු අන්ධ විශ්වාසයෙන් බියෙන් නො දන්නාකමින් යමක් අදහන පුද්ගලයා ය. භක්තිවන්තයා මැවුම්වාදය දැඩි ලෙස විශ්වාස කරයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන් හඳුන්වා ඇත්තේ අමූලිකා සද්ධා ලක්ෂණ ඇති අන්ධවේණි පරම්පරාවක් ලෙසයි.

- බුදුසමයෙහි සද්ධාව අමූලිකා සද්ධා ආකාරවතී සද්ධා යනුවෙන් ශ්‍රද්ධාවේ මූලික ප්‍රභේද දෙකක් දක්වා තිබේ. අමූලිකා සද්ධා යනුවෙන් දක්වා ඇත්තේ හුදු විශ්වාස මාත්‍රයෙන් රුචිය, ශ්‍රැතිමාත්‍ර ආකාර පරිවිතර්කනය, දෘෂ්ටියට ගැලපීම යන පදනම මත පිහිටා යමක් පිළිගැනීමයි. ආකාරවතී සද්ධා යනු ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත ව වීමංසාවෙන් ඇති කරගන්නා අවබෝධය යි. ආකාරවතී සද්ධාව දර්ශනය මූලික කරගත්තකි. බුදුසමය පිළිගනු ලබන්නේ ආකාරවති සද්ධාවයි.

(ලකුණු 05)

04. (iii) **පුද්ගල හා සමාජ අභිවෘද්ධිය විෂයයෙහි පඤ්චශීල ප්‍රතිපදාව උපයෝගී කොට ගත හැකි අයුරු පෙන්වා දෙන්න.**

බෞද්ධයාගේ නිත්‍ය ශීලය ලෙස සලකන පඤ්චසීල ප්‍රතිපදාව ජාති, ආගම්, කුල, භේදයකින් තොර ව පුද්ගල හා සමාජ අභිවෘද්ධියට මෙන් ම සමාජ ගැටලු අවමකර ගැනීමට ඉවහල් වන ආචාර ධර්ම පද්ධතියකි. එහි විරති පක්‍ෂය සපිරීමෙන් ආධ්‍යාත්මික කුසල ශක්තිය වැඩෙන අතර සමාදාන පක්‍ෂය අනුගමනය කිරීමෙන් යුතුකම් ඉටු කරන සමාජයේ සියලු දෙනා කෙරෙහි බැඳුණු සාමකාමී සමාජයක් බිහි වේ.

- ප්‍රාණඝාතයෙන් වැලකීමෙන් අභයදානය අගය කරන සියලු සතුන්ට දයාවන්ත වන තමාගේ මෙන් ම මෙරමාගේ ජීවත් වීමේ අයිතිය සුරකින සුහද සමාජයක් බිහි වේ.

- අදත්තාදානයෙන් වැලකීමෙන් තමාගේ දේපළ හා මෙරමාගේ දේපළ සුරක්ෂිත වන අතර වංචාව, සොරකම, අල්ලස, පොදු සම්පත් අවභාවිත නො කරන සංවර්ධිත සමාජයක් ඇති වේ.

- කාම මිථ්‍යාචාරයෙන් වැලකීමෙන් තමාගේ මෙන් ම අනුන්ගේ පවුල් ජීවිත සුරක්ෂිත වන අතර බාලාපචාර, ස්ත්‍රී දූෂණ, ගණිකාවෘත්තිය වැනි දුසිරිත්වලින් තොර කාන්තා ගෞරවය සුරකින සමාජයක් ගොඩ නැගේ.

- මුසාවාදයෙන් වෙන් වීමෙන් සමාජය තුළ සියලු දෙනාට සත්‍ය දැන ගැනීමට හා වංචනියකයන්ට නො රැවටී විශ්වසනීය පුද්ගලයන්ගෙන් හෙබි සමාජයක ජීවත් වීමට වාසනාව උදාවේ.

- සුරාව - මත්ද්‍රව්‍ය, දුම්වැටි භාවිතය බොහෝ ගැටුම් හා සමාජ අසහනකාරී තත්ත්වයන් නිර්මාණය කරයි. ඉන් වැලකීමෙන් මානසික සහනයෙන් හා තැන්පත් මනසකින් යුතු නීති විරෝධී ක්‍රියා නො කරන මිනිසුන්ගෙන් හෙබි සාමකාමී සමාජ වටපිටවාවක් ගොඩ නැගේ.

- පඤ්චසීල ප්‍රතිපදාව උපයෝගී කර ගැනීමෙන් පුද්ගල හා සමාජ අභිවෘද්ධිය සැලසෙන අතර එහි විරති පක්ෂය වර්ධනය කර ගැනීමෙන් ආධ්‍යාත්මික කුසල ශක්තිය වැඩෙන අයුරුත් චාරිත්‍ර පක්ෂය සපිරීමෙන් සියලු සමාජ කොටස්වලට නිසි යුතුකම් ඉටු කරන පුණ්‍යමය ශක්තිය දියුණු කර ගත් ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න සාමාජිකයන්ගෙන් හෙබි අභිවෘද්ධිදායක යහපත් සමාජයක් බිහි කර ගත හැකි අයුරුත් පැහැදිලි කිරීම ප්‍රමාණවත් ය.

(ලකුණු 05)

4. (iv) භෞතික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම නිදසුන් මගින් පැහැදිලි කරන්න.

- ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රයේ සමජීවිකතාව ලෙස දක්වා ඇත්තේ අයවැය සම ව පවත්වා ගැනීමයි.

  "මේ ලෝකයෙහි කුල පුත්‍රයෙක් භෝගයන්ගේ අය ද වැය ද දැන ඉතා වැඩිත් නො කොට ඉතා අඩුත් නො කොට සමව දිවි ගෙවයි ද මෙසේ මාගේ අය, වැය ඉක්මවා සිටියි. මෙසේ මාගේ වැය, අය ඉක්මවා නො සිටි," යනුවෙන් සලකා කටයුතු කිරීම සමජීවිකතාවයි.

තරාදියක් ගෙන කිරන පුද්ගලයෙකු මෙපමණින් එය උස් පහත් වේයැයි දන්නා සේ තමා උපයන ධනය වැය කිරීමේදී කෙසේ අයවැය කළමනාකරණය කර ගන්නේ ද යන්න දත යුතු ය.

- සිගාලෝවාද සූත්‍රයට අනුව උපයන ධන සම්පත් කළමනාකරණය කර ගැනීම මෙසේ ය.

  "ඒකේන භෝගේ භුඤ්ජෙය්‍ය - ද්වීහි කම්මං පයෝජයේ

  චතුත්ථං ච නිධාපෙය්‍ය - ආපදාසු භවිස්සති"

ආදායම කොටස් හතරකට බෙදා ඉන් එක් කොටසක් පරිභෝජනය සඳහා ද කොටස් දෙකක් ආයෝජනය සඳහා ද ඉතිරි කොටස ආපදාවකදී ගැනීමට සුරක්ෂිත ව තැබීමට ද උපදෙස් දී ඇත.

- සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ විනය පිටකයෙන් හමුවන ඉගැන්වීම් මෙසේ ය.

මහාවග්ග පාළියේ වත්තක්ඛන්ධකයේ දැක්වෙන ආරාමික ජීවිතය තුළ අනුගමනය කළයුතු පිළිවෙත් තුළින් සම්පත් කළමනාකරණය කරන අයුරු අවධාරණය කර තිබේ.

ආගන්තුකවත, ආවාසිකවත, පිණ්ඩචාරිකවත, ආරඤ්ඤිකවත, සේනාසනවත, ජන්තාඝරවත, වච්චකුටිකවත ආදිවූ වත් ආගමික ජීවිතය තුළ අනුගමනය කළයුතු පිළිවෙත් රැසකි.

- ආරාමික සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා තනතුරු හඳුන්වාදී තිබේ.

උදා:- සේනාසන ගාහාපක, භත්තුත්දේසක, භාණ්ඩාගාරික, චීවර පටිග්ගාහක

- ආනන්ද හිමියන්ට සිවුරු පිණිස සළු 500 ක් ලැබුණු අවස්ථාවේ කොසොල්රජු සමග කළ සංවාදය මෙසේ ය.

මෙහිදී කොසොල් රජුට පිළිවදන් දෙන ආනන්ද හිමි නව සිවුරු පිරිකර පරිභෝජනයට ගන්නා විට පාවිච්චි කළ සිවුරු පොරෝනා ලෙසත්, පොරෝනා ඇඳ ඇතිරිලි ලෙසත් ඇඳ ඇතිරිලි බුමුතුරුණු ලෙසත්, බුමුතුරුණු මැටි සමඟ මිශ්‍ර කොට බිත්ති සැකසීමට ගන්නා බවත් පැහැදිලි කර ඇත.

- සම්පත් නාස්තියෙන් තොර ව උපරිම ප්‍රයෝජන පිණිස යෙදවිය යුතු බව කූල සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි කෙරේ.

1. නැසුණු සම්පත් උපයා තැබිය යුතු ය.

2. දිරා විනාශ වන සම්පත් ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු ය.

3. අයවැය ප්‍රමාණය දැනගෙන පරිභෝජනය කළ යුතු ය.

4. සිල්වත් වූ ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙකු අයවැය කළමනාකරණ කළ යුතු ය.

- ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රයේ ආරක්ඛ සම්පදාව යටතේ උපයාගත් සම්පත් ආරක්ෂා කර ගත යුතු යැයි අවධාරණය කොට ඇත.

- පරාභව සූත්‍රයේ සඳහන් පිරිහීමේ දොරටුවලින් ඉවත්ව කටයුතු කිරීමෙන් සම්පත් මැනවින් කළමනාකරණය කර ගත හැකි ය.

- ගාමිණි සංයුත්තයේ රාසිය සූත්‍රයේ සඳහන් කරුණු අතරින් පරිත්‍යාග කිරීම හා ගිජුකමින් තොර ව පරිහරණය කිරීම යන කරුණු වැදගත් වේ.

- සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දක්වා ඇති භෝග විනාශමුඛවලින් මිදීම වැදගත් ය.

    1. මත්පැන් බීම
    2. අවේලාවේ වීථි සංචාරය
    3. සමජ්ජාභිචරණය
    4. දූ කෙළියෙහි යෙදීම
    5. පාපමිත්‍ර සේවනය
    6. අලසකම

- පත්තකම්ම සූත්‍රයට අනුව උපයන ධනය, තමාගේ, මවුපියන්ගේ, අඹුදරුවන්ගේ, දැසි දස්කම් කරුවන්ගේ සැපය, පිනවීම හා පරිහරණය උදෙසා යෙදවිය යුතු අතර මහණ බමුණන්ට දන් දීම පිණිස ද යෙදවිය යුතුය.

- ධනය පරිභෝජනය කළ යුත්තේ මනා කළමනාකාරිත්වයෙන් බව බෞද්ධ ඉගැන්වීම වන අතර, එහි ලා උදුම්බරඛාදික හෙවත් අධිපරිභෝජනයත් අජද්ධුමාරික හෙවත් මසුරු කමත් දුරැලිය යුතු බව බෞද්ධ ඉගැන්වීමයි.

- කෝසල සංයුත්තයේ පඨම හා දුතිය අපුත්තක සූත්‍රයන්හි ඇතුළත් ඉගැන්වීම් අනුව අමනුෂ්‍යාධිගෘහිත පොකුණක ඇති පිරිසිදු ජලය පරිභෝග නො කිරීමෙන් විනාශ වී යන්නේ යම් සේ ද අසත්පුරුෂයා ධනය ලැබ තමනුත් පරිභෝග නො කොට අනුන්ටත් නොදී ගොඩ ගසා තබා මිය යයි. අමනුෂ්‍යාධිගෘහිත නොවූ විලක ඇති පිරිසිදු ජලය බොහෝ ජනයා විසින් රිසි සේ පරිභෝග කරනු ලබන්නේ යම් සේ ද එසේ ම සත්පුරුෂයා ඉපයූ ධනයෙන් තමා ද තම අඹුදරුවන් හා දෙමාපියන් ද හිත මිතුරන් ද සේවක ජනයා ද පිනවා මහණ බමුණන් විෂයයෙහි දක්ෂිණාව ද පිහිටවනු ලැබේ. මරණින් මතු සුගතියට ද පැමිණේ.

- අවිධිමත් ගබඩාකරණයෙන් හා අනිසි කළමනාකරණයෙන් තොරවීම වැදගත් ය.

  මෙවැනි ඉගැන්වීම් ඇසුරින් පිළිතුර සකස් ව තිබිය යුතු ය.

(ලකුණු 05)

05 (i) "විතරාගීබව සෞන්දර්ය රසාස්වාදයට බාධාවක් නොවේ," සාකච්ඡා කරන්න.

- බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වලට අනුව සරාගී හෝ විරාගී ඕනෑම පුද්ගලයකුට සෞන්දර්ය රසාස්වාදය කිරීමට බාධාවක් නැත.
- බුදුසමය අවධාරණය කරනුයේ ඇලීමකින් තොර ව සෞන්දර්ය ආස්වාදය කිරීමට යි.

  "න තෙ කාමායානි චිත්‍රානි ලෝකේ

  සංකප්ප රාගෝ පුරිසස්ස කාමෝ

  තිට්ඨන්ති චිත්‍රානි තථේව ලෝකේ

  අථෙත්ථ ධීරා විනයන්ති ඡන්දං"

  යනුවෙන් ලොව විචිත්‍ර දෑ කාමයෝ නො වෙති. පුද්ගලයකු තුළ පවතින රාග සංකල්පය කාමය යි. විචිත්‍ර දෑ ලොව එසේ ම පවතී. නුවණැත්තෝ කාමයෙන් තොර ව සෞන්දර්ය ආස්වාද කරති. මෙකී ආකල්පයෙන් සෞන්දර්ය විඳ ගැනීමට රාගී හෝ විරාගී ඕනෑම අයෙකුට හැකියාව පවතී.

- කිසියම් කලාත්මක නිර්මාණයක සෞන්දර්යය විඳීමෙහි ලා වීතරාගී බව බාධාවක් නො වන අතර බුදුරජාණන් වහන්සේ හා රහතන් වහන්සේලා වැනි වීතරාගී උතුමන් සෞන්දර්යය රසවිඳි අයුරු බෞද්ධ මූලාශ්‍රය තුළින් අනාවරණය වේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සෞන්දර්ය රසාස්වාදය කළ බව

- උන්වහන්සේගේ උපත, බුද්ධත්වය, මංගල ධර්ම දේශනය, පිරිනිවන් පෑම වැනි ජීවිතයේ සෑම වැදගත් සිදුවීමක් ම ස්වාභාවික පරිසරය ඇසුරෙහි සිදු විය.
- ලොවුතුරා බුද්ධත්වය යනු ආධ්‍යාත්මික සෞන්දර්යයේ අග්‍රඵලයයි.
- ''ආනන්දය, විශාලාව රමණීය ය. සත්තම්බක චේතිය රමණීය ය. බහුපුත්තක චේතිය රමණීය ය. සාරන්දද චේතිය රමණීය ය. චාපාල චේතිය රමණීය ය.'' (මහාපරිනිබ්බාන සූත්‍රය)
- කාලුදායී තෙරුන් බුදුරදුන් කිඹුල්වත්පුර ගමනට පෙළඹවීම පිණිස ඒ මාර්ගයේ පැවති අලංකාරය වර්ණනා කරයි. (කාලුදායී ථේරගාථා)
- දීඝනිකායේ සක්කපඤ්හ සූත්‍රයේදී පංචසිකගේ වීණා වාදනය ඇගයීමට ලක් විය.

මහරහතන් වහන්සේලා සෞන්දර්ය රසාස්වාදය කළ බව

- බුද්දක නිකායේ ථේරගාථා පාළියෙහි රහතන් වහන්සේලා පාරිසරික රමණීයත්වය අත්විඳි ආකාරය දක්වා තිබීම.එහිදී

  කාලුදායී තෙරුන්
  සප්පක තෙරුන්
  වනවච්ඡ තෙරුන්
  සංකිච්ච තෙරුන්
  ගෝධික තෙරුන්
  සිරිවඩ්ඪ තෙරුන් හා මහාකාශ්‍යප මහරහතන් වහන්සේගේ ඉදිරිපත් කිරීම් ඇසුරින් වීතරාගී උතුමන් සෞන්දර්ය රසාස්වාදය කළ අයුරු දැක්විය හැකි ය.

(ලකුණු 05)

05. (ii) පස්කම් සුව විඳීම පිළිබඳ බුදුසමයේ ආකල්පය ගිහි බෞද්ධ ප්‍රතිපදාව ඇසුරින් විස්තර කරන්න.

- ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය යන ඉන්ද්‍රියයන් ඇසුරින් රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ යන කාම සම්පත් විඳගැනීම පස්කම් සුව විඳීම බව.
- ගිහි බෞද්ධ ප්‍රතිපදාව තුළ පස්කම් සුව විඳීමට කිසිදු බාධාවක් නැති බව.
- සිගාලෝවාද, පරාභව, වසල ආදී ගිහි ප්‍රතිපදාවට අදාළ දේශනා තුළ කාම සම්පත් විඳීම ප්‍රතික්ෂේප කොට නැති බව.
- ගෘහස්ථ ප්‍රතිපදාවට අදාළ ප්‍රධානතම සදාචාර මාර්ගය වන පඤ්චශීලයේ තෙවන ශික්ෂාපදය "කාමේසු මිච්ඡාචාරා වේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි" (කාමයන්හි වැරදි ලෙස හැසිරීමෙන් වැළකීමේ ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි) ලෙස දක්වා ඇති බව.
- මිථ්‍යාකාමය හෙවත් වැරදි කාමයෙන් වෙන්වීම මෙයින් අදහස් වන අතර ලොව සම්මත පරිදි කාම සම්පත් විඳ ගැනීමට බුදුසමයෙන් කිසිදු බාධාවක් නැති බව.
- ස්වාමිපුරුෂයා සිය බිරිඳගෙන් සෑහීමකට පත් නොවී පරඹුවන්, ගණිකාවන් හෝ වෙනත් ස්ත්‍රීන් වෙත යාම සහ බිරිඳ සිය සැමියාගෙන් අතෘප්තිමත් ව පරපුරුෂයන් වෙත යාම කාමමිථ්‍යාචාරය බව.
- ඉන්ද්‍රිය ප්‍රීනනය හා ධන සම්පත් රැස් කිරීම මහිච්ඡතාවෙන් තොරව ඒවායෙහි මූර්ජා නොවී ආදීනව දැන සිදු කළ යුතු බව.

- "ඌනෝ ලෝකෝ අතිත්තෝ තණ්හා දාසෝ" - ලෝක සත්ත්වයා අතෘප්තිකර ය. තෘෂ්ණාවේ දාසයෙකි. එබැවින් අධික තෘෂ්ණාවෙන් (අභිධ්‍යා/ අභිජ්ඣා) කාම සම්පත් පසුපස හඹායාම බුදුසමය අනුමත නො කරන බව.

- කාම සම්පත් පිළිබඳ අධික තෘෂ්ණාව ආර්ථික, දේශපාලන, සෞඛ්‍ය, පාරිසරික, සංස්කෘතික හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය ආදී විවිධ සමාජ ගැටලුවලට ඉවහල් වන බව.

- ඉන්ද්‍රිය ප්‍රීනනයෙන් තෘප්තිමත් නො වීම - සමාජය තුළ මනුෂ්‍ය ඝාතන, කාම අපරාධ, ගෘහස්ථ ආරවුල් ආදී විවිධ ගැටලු වර්ධනය වීමට හේතු වන බව.

- ගිහි බෞද්ධයා වුව ද පස්කම් සුවයට ගිජු නොවී අල්පේච්ඡ බවින් ක්‍රියා කළ යුතු බව.

- පස්කම් සැපයට ගිජු වීම ලෞකික හා ලෝකෝත්තර දෙපක්ෂයේ ම පරිහානියට හේතු වන බව බුදුසමය අවධාරණය කරන බව.

  යනාදී කරුණු ඇසුරින් පිළිතුර සකස්වීම ප්‍රමාණවත් ය.

(ලකුණු 05)

05. (iii) පුද්ගලයා දැහැමි ව උපයන ධනය අර්ථවත් ලෙස භාවිත කළයුතු ආකාරය බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

- පුද්ගලයාට ධනය අවශ්‍ය බවත්, එය නොමැති වීම දුකක් බවත්, දිළිඳු බව සමාජ ගැටලු විෂයයෙහි පාදක වන බවත් බුදුසමය අවධාරණය කොට තිබේ.
- බුදුසමයට අනුව ධනය වනාහි ගොඩ ගසාගත යුත්තක් නොව සංසරණය විය යුතු දෙයකි. (කෝසල සංයුත්තය, පඨම, දුතිය අපුත්තක සූත්‍ර)
- ධනය ගොඩ ගසා ගන්නා පුද්ගලයා ධනයට ගැති වෙයි. (ගථිතො) එයින් මුලාවට පත් වෙයි. (මුච්ඡිතො) එහි ගිලී යයි. (අජ්ඣාපන්නො). එහෙයින් ධනය පරිහරණය නො කරයි. ගොඩ ගසා ගනියි. එසේ ගොඩ ගසා ගත් ධනය රජු හෝ සොරු හෝ පැහැර ගනියි. ගින්නෙන් හෝ ජලයෙන් විනාශ වෙයි. තමන් අප්‍රිය කරන පුද්ගලයන්ට එම ධනය අත්පත් වේ.
- සත්පුරුෂයාගේ ධනය පස් පියුමින් සැදි සිහිල් දිය පිරුණු රකුසන් අරක් නො ගත් විලක් මෙන් බොහෝ දෙනාගේ යහපතට හේතු වන බව අපුත්තක සූත්‍රයේ සඳහන් වීම.
- උපයා ගත් ධනය නිසි ලෙස පරිහරණය කළ යුතු ය. එය ද සැපයකි. (භෝග සුඛය)
- උපයන ධනයෙන් තමා පිනවීම, දෙමවුපියන් පිනවීම, අඹු දරුවන් පෝෂණය කිරීම, හිත මිත්‍රාදීන් පිනවීම, දැසි දස් කම්කරුවන් පිනවීම, මහණ බමුණන් විෂයයෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුවීම. (භෝගසුඛය - අනණ සූත්‍රය)

- පත්තකම්ම සූත්‍රයේ පංචබලි සංකල්පය අනුව දැහැමි ව උපයන ධනය කොටස් පහකට බෙදා සමාජ යුතුකම් විෂයයෙහි යෙදවිය යුතු බව (අතිථි බලි, ඥාති බලි, පුබ්බපේත බලි, රාජ බලි, දේවතා බලි).
- ඒකේන භෝගෙ භුඤ්ජෙය්‍ය... යනාදී ක්‍රමයට උපයන ධනය කොටස් හතරකට බෙදා ආයෝජනය, පරිභෝජනය හා සංරක්ෂණය සඳහා නුවණින් යෙදවිය යුතු බව.
- සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දැක්වෙන යුතුකම් ඉටු කිරීමට යෙදවීම.
- සුරාව සූදුව කාමමිච්ඡාචාරය වැනි සමාජයට හානි වන දුෂ්චරිත සඳහා උපයාගත් සම්පත් නො යෙදවීම.
- පුද්ගලයෙකු ධනය උපයා, ගොඩ ගසා ගෙන සිටින්නේ නම් ඔහු නොකා මැරෙන්නෙකි. (අජද්ධුමාරික)

මෙම කරුණු ඇසුරින් පිළිතුර සකස් ව තිබීම ප්‍රමාණවත් ය.

(ලකුණු 05)

05 (iv) ධන පරිහානීය දොරටු වසා දැමීම, ආර්ථික සමෘද්ධිය පිණිස හේතුවන අයුරු පෙන්වා දෙන්න.

- පුද්ගලයා විසින් හරිහම්බ කරනු ලබන භෝග, විනාශ මුඛයට යන අවස්ථා 06 ක් සිගාලෝවාද සූත්‍රයේදී භෝග විනාශ මුඛ යනුවෙන් දක්වා තිබේ.
  1. රහමෙර පානය (සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨානානුයෝගෝ)
  2. අවේලාවෙහි වීථි සංචාරය (විකාලවිසිඛාචරියානුයෝගෝ)
  3. අනවශ්‍ය ලෙස විනෝද වීමට යාම (සමජ්ජාභිචරණං)
  4. දූ කෙළිය (ජූතප්පමාදට්ඨානානුයෝගෝ)
  5. පාප මිත්‍ර සේවනය (පාපමිත්තානුයෝගෝ)
  6. අලසකම (ආලස්සානුයෝගෝ)

මේ එක් එක් භෝග විනාශ මුඛයෙහි ආදීනව භය බැගින් සිගාලෝවාද සූත්‍රයෙහි විස්තර කොට ඇත.

- බුදුරජාණන් වහන්සේ පරාභව සූත්‍රයේදී පුද්ගල පරිහානියට හේතුවන කරුණු 21 ක් දේශනා කර ඇති අතර එයින් ස්ත්‍රී ධූර්ත වීම, සුරාවෙහි ධූර්ත වීම හා සූදුවෙහි ධූර්ත වීම ලබන ලබන දෑ විනාශ වීමට හේතු වේ.
- රජු හෝ සොරු හෝ පැහැර ගැනීම, ගින්නෙන් හෝ ජලයෙන් විනාශ වීම, තමන් අප්‍රිය කරන පුද්ගලයන්ට අත්පත් වීම වැනි හේතු සාධක නිසා ද ධනය පරිහානියට පත් විය .
- ධන පරිහානීය දොරටු වසා දැමීම තුළින් ආර්ථික සමෘද්ධිය ඇති කර ගත හැකි අතර එබඳු පුද්ගලයාගේ නූපන් භෝග සම්පත් උපදියි. උපන් භෝග සම්පත් වැඩිදියුණු වෙයි.

යනාදී කරුණු ඇතුළත් වීම ප්‍රමාණවත් වේ.

(ලකුණු 05)

06. (i)"උපසම්පදා කිරීමේ ක්‍රමවේදය කාලීන අවශ්‍යතා මත විකාශයට පත් විය." සාකච්ඡා කරන්න.

- උපසම්පදාව යනු සංඝ සංස්ථාවේ පූර්ණ සාමාජිකත්වය හිමි කර දෙන සංඝකර්මයකි. සාමණේර බවින් ඔසවා තැබීම එයින් සිදු වේ.

- කාලීන අවශ්‍යතා මත විකාශයට පත් වූ ශාසනික ව්‍යවහාරය තුළ භාවිත වූ උපසම්පදා ක්‍රම අටකි. ඒ මෙසේය.

1. ඒහි භික්ඛු උපසම්පදාව
2. තීහි සරණාගමන උපසම්පදාව
3. ඕවාද පටිග්ගහණ උපසම්පදාව
4. දූතේන උපසම්පදාව
5. අට්ඨගරුධම්ම උපසම්පදාව
6. පඤ්හබ්‍යාකරණ උපසම්පදාව
7. අට්ඨවාචික උපසම්පදාව
8. ඤත්තිචතුත්ථකම්ම

- ආරම්භක අවධියේදී පැවිදි උපසම්පදාව එකවර බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පමණක් ලබා දී තිබේ.

- උන්වහන්සේ '' මහණ එව, ධර්මය මනාව දෙසන ලද්දේය. මනා කොට දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස මාර්ග බ්‍රහ්මචරියාවෙහි හැසිරෙව'' යි වදාළ සේක. ඒ වචනය ම භික්ෂුවකගේ උපසම්පදාව විය. ඒහි භික්ඛු උපසම්පදාව යනු එයයි.

- භික්ෂූහු නොයෙක් දිශාවන්ගෙන් නොයෙක් ජනපදයන්ගෙන් පැවිදි උපසම්පදා කිරීමට රිසිවූවන් පැවිදි උපසම්පදාව සඳහා බුදුරදුන් වෙත කැඳවා ගෙන ඒම හේතුවෙන් එම පිරිස වෙහෙසට පත් විය. මේ කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ බුදුරදුන් ඒ ඒ දිශාවන්හි දී පැවිදි උපසම්පදා කිරීමේ බලය භික්ෂූන්ට පැවරීය. තීහි සරණාගමන උපසම්පදා ක්‍රමය භාවිතයට පැමිණියේ ඒ අනුව ය.

- මේ අයුරින් අනෙකුත් උපසම්පදා ක්‍රම ද කාලීන අවශ්‍යතා අනුව භාවිතයට පැමිණ ඇත.

- බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් පසුව වර්තමානය දක්වා ම භික්ෂූන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලබන්නේ ඤත්තිචතුත්ථකම්ම උපසම්පදාවයි.

(ලකුණු 05)

6 (ii) ධර්ම සංගායනාවක අවශ්‍යතාව බුදුරජාණන් වහන්සේ ධරමාන සමයේදී ම උද්ගත ව පැවැතියේ දැයි පැහැදිලි කරන්න.

බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් තෙමසක් ගිය තැන පැවැත්වූ පළමු ධර්ම සංගායනාවට හේතු ගණනාවක් පැවැතුණි.

- ආසන්නතම හේතුව සුභද්‍ර හිමියන්ගේ දුර්මත ප්‍රකාශය වුව ද එයට අමතර ව ජීවමාන බුද්ධ කාලයේ සිට ම හේතු ගණනාවක් පැනනැගීම.
- දේවදත්ත හිමියන් ශාසන නායකත්වය ලබාගැනීම සඳහා අර්බුද නිර්මාණය කිරීම.
- දේවදත්ත හිමියන් පංචවරයක් ඉදිරිපත් කිරීම.
- කොසඹෑනුවර ඝෝෂිතාරාමයේ වැඩවිසූ ධර්මධර - විනයධර භික්ෂූන් ගැටුම් ඇති කර ගැනීම.
- ඡබ්බග්ගිය භික්ෂූන් නො හික්මුණු ලෙස හැසිරීම.
- සාති භික්ෂුව භවගාමි විඤ්ඤාණවාදයක් ඉදිරිපත් කිරීම.
- අරිට්ඨ භික්ෂුව කම්සැප විඳීම නිවැරදි යැයි අර්ථ දැක්වීම.
- බහු භාණ්ඩික භික්ෂුවක් බුද්ධ අවවාදය නො ඉවසමින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉදිරියේ නිරුවත් වීම.
- කෝකාලික භික්ෂුව දෙව්දත් තෙරුන්ට පක්ෂපාති වීම.
- අග තනතුරු ලබා දීමේදී ගැටලු ඇතිවීම.
- භික්ෂුණී ශාසනය ආරම්භ කිරීමේදී ගැටලු පැන නැගීම.
- නිගණ්ඨනාතපුත්ත මියගිය පසු එම ශාසනයේ අර්බුද ඇති වීම.
- සුනක්ඛත්ත, උදායි, ඡන්න, කීටාගිරි භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ නො හික්මුණු ක්‍රියා කලාපයෙන් යුක්ත වීම.

යනාදි කරුණු පදනම් කරගෙන පිළිතුර සකස් විය යුතු ය.

(ලකුණු 05)

6. (iii) ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේදී ගනු ලැබූ තීරණ ධර්ම විනයෙහි සුරක්ෂිතතාව විෂයයෙහි හේතු වූ ආකාරය පහදන්න.

- ධර්ම විනය ආරක්ෂාකර ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාම සඳහා ශාසනභාරධාරී භාණක පරම්පරා වෙත පැවරීම.
- බුදුරජාණන් වහන්සේ පන්සාලිස් වසක් මුළුල්ලේ දේශනා කළ ධර්ම විනය ඒකරාශි කොට සූත්‍ර හා විනය වශයෙන් සංස්කරණය කිරීම.

විනය පිටකය උපාලි මහරහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ උන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය පරම්පරාවට භාරදීම.

සූත්‍ර පිටකය	**භාණක පරපුර**
1. දීඝ නිකාය	ආනන්ද තෙරුන් ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍ය පිරිස
2. මජ්ඣිම නිකාය	සැරියුත් තෙරුන්ගේ ශිෂ්‍ය පිරිස
3. සංයුත්ත නිකාය	මහා කාශ්‍යප තෙරුන් ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍ය පිරිස
4. අංගුත්තර නිකාය	අනුරුද්ධ තෙරුන් ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍ය පිරිස
5 ඛුද්දක නිකාය	පොදුවේ සියලු සංගීතිකාරක භික්ෂූන්ට

- ඛුද්දානුඛුද්දක ශික්ෂාපද සමූහනය නො කොට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සියලු ශික්ෂාපද එලෙසින් ම සුරැකීමට තීරණය කිරීම.
- ආනන්ද හිමියන් වෙත එල්ල වූ චෝදනාවලින් උන්වහන්සේ නිදහස් වීම නිසා ශාසනික වශයෙන් උද්ගතවී තිබූ ගැටලු නිරාකරණය කරගැනීමට හැකිවීම.
- තමන් වහන්සේගේ ඇවෑමෙන් ධර්මය සහ විනය ශාසන නායකත්වය ලෙස සැලකිය යුතු යැයි පිරිනිවීමට ආසන්න සමයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ කළ දේශනාවට අනුව ධර්ම විනය දෙක නායකත්වයෙහි ලා සැලකීමට සංගීතිකාරක භික්ෂූන් වහන්සේලා තීරණය කිරීම.

  මෙවැනි කරුණු ඇතුලත් වී තිබීම ප්‍රමාණවත් ය.

(ලකුණු 05)

06. (iv) කණිෂ්ක අධිරාජයාගේ ශාසනික මෙහෙය අගය කරන්න.

- හියුංසියැංට අනුව මෙතුමා උපතින් හින්දු භක්තිකයෙකි. ගොපලු දරුවෙකු හමුවීමත් සමඟ ඇති වූ ආශ්චර්ය අත්භූත සිදුවීමක් නිසා බෞද්ධයකු බවට පත් කණිෂ්ක රජතුමා එම ගොපලු දරුවා විසින් කුඩාවට සකසන ලද චෛත්‍යයක් විශාල කොට සාදවන ලදබව සඳහන් වේ.
- බෞද්ධයකු බවට පත් කණිෂ්ක රජු දිනපතා සිය මාලිගයෙහි වියත් භික්ෂූන් ලවා ධර්ම දේශනා පවත්වන ලද බවත්, එම දේශනාවලදී භික්ෂූන් වහන්සේලා ධර්මය අර්ථකථනය කිරීමේදී දක්වන වෙනස්කම් වටහාගත් රජු පාර්ශව වැනි වියත් භික්ෂූන් වහන්සේ සමග සාකච්ඡා කොට සිවුවන ධර්ම සංගායනාව සංවිධානය කරන ලද බවත් ෆාහියන් හා හියුංසියැං වාර්තාවල දැක්වේ. කාශ්මීරයේ කුණ්ඩලවන විහාරයේ පැවති මෙම සංගායනාව පාර්ශව තෙරුන්ගේ නායකත්වය යටතේ පැවති අතර, එයට රජතුමාගේ පූර්ණ අනුග්‍රහය ලැබුණි.
- සිවුවන සංගායනාව පිණිස තත්කාලීන කීර්තිමත් සර්වාස්තිවාදී පඬිවරුන් වූ පාර්ශව, වසුමිත්‍ර, බුද්ධදේව වැනි තෙරවරුන්ගේ මෙන් ම, නාගාර්ජුන, අශ්වඝෝෂ වැනි මහායානික වියතුන්ගේ ද සහයෝගය ලබා ගත් බව සඳහන් වේ.
- රජු සියලු නිකායවලට අයත් කීර්තිමත් පඬිවරුන්ගේ අවවාද අනුශාසනා ලැබ රාජ්‍ය පාලනය සිදු කළේය.
- වියත් භික්ෂූන් වහන්සේ මෙතුමාගේ රාජ්‍ය සභාවේ ද කටයුතු කළහ.
- සිවුවන ධර්ම සංගායනාව අවසානයේ ත්‍රිපිටකයට විභාෂා ග්‍රන්ථ හෙවත් අටුවා රචනා කරන ලද අතර, ඒ සඳහා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබා දෙන ලදී.
- තව ද විභාෂා ග්‍රන්ථ තඹපත්වල ලියවා ශෛලමය මඤ්ජුසාවක බහා එය නිධන් කොට මහා සෑයක් ඉදිකරන ලදී. එම සෑය වර්තමානයේ පවා කාශ්මීරයේ දැකිය හැකි ය.
- සිවුවන ධර්ම සංගායනාවෙන් පසු කණිෂ්ක රජුගේ අනුග්‍රහයෙන් මධ්‍ය ආසියාව තුළ ධර්ම ප්‍රචාරක සේවාවක් ආරම්භ කරන ලදී.
- කණිෂ්ක රාජ්‍ය සමයේ භාවිත කාසිවල බුදුරුව ඇතුළත් කොට තිබීමෙන් මෙතුමා බුදුදහම පිළිබඳ දැක්වූ උනන්දුව පැහැදිලි වන අතර, බුද්ධ ප්‍රතිමාවේ ප්‍රභවයට අදාළ ව ද කණිෂ්ක යුගයේ භාවිත කාසි ඉතා වැදගත් සාධක ලෙස සැළකේ.

- ගන්ධාර බුද්ධ ප්‍රතිමා කලාව ආරම්භ වන්නේ ද මෙම රජුගේ කාලයේ මොහුගේ පාලන ප්‍රදේශයක් වූ ගන්ධාරයේ ය.

- පුරුෂපුරය (වර්තමාන පෙෂාවෝර් - පකිස්ථානය) තම රාජධානිය කොටගත් රජු එහි විශාල ආරාමයක් ඉදි කළේය. අවුරුදු හතලිස්දෙකක් වූ මෙතුමාගේ පාලන කාලයෙන් පසුව ද දීර්ඝ කාලයක් එම විහාර බුදුදහමේ චිරස්ථිතිය වෙනුවෙන් සක්‍රීය දායකත්වයක් සපයා ඇත.

- කණිෂ්ක රජතුමා විසින් අඩි 500 ක් උසැති විශාල චෛත්‍යයක් ගොඩනගා අටනැලියක පමණ ධාතු නිධන් කරන ලද බව සඳහන් වේ.

- කණිෂ්ක රජතුමා විසින් බුදුදහමට සිදු කරන ලද අපරිමිත මෙහෙවර නිසා එතුමා ද්විතීය ධර්මශෝක නාමයෙන් ද හඳුන්වා ඇත.

(ලකුණු 05)

07. (i) ප්‍රාග් බෞද්ධ ලංකාවේ ප්‍රචලිත ව පැවති දේශීය සම්භවයක් සහිත ඇදහිලි හා විශ්වාස පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් විවරණයක් සපයන්න.

- මහා වංසය, දීපවංසය, සමන්තපාසාදිකාව, මහා බෝධිවංසය ආදි මූලාශ්‍රයට අනුව ප්‍රාග් බෞද්ධ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය ඇදහිලි විශ්වාස පැවති බව.

- **යක්ෂ යක්ෂණීන් වන්දනය**

  විජයාගමනය හා කුවේණියගේ කතාව, කාලවේල, චිත්තරාජ, මහේජ, ජුතින්දර, ජයසේන, ආදී යක්ෂයන් හා චිත්තා, වලවාමුඛී, පශ්චිමරාජිනී ආදී යක්ෂණියන් පිළිබඳ විශ්වාස

- **මළවුන් ඇදහීම**

  මියගිය අය ගෙවල යකුන් වී උපදින බව පිළි ගැනීම

- **දෙවි දේවතා වන්දනය**

  කම්මාරදේව, පුරදේව, ව්‍යාධදේව, වෛශ්‍රවණ ආදින් වන්දනය

- **ස්වාභාවික වස්තු හා සිද්ධි වන්දනය**

  ඉර, හඳ, තාරකා, ජලය, ගින්න, පර්වත වැනි ස්වාභාවික වස්තුන්ට හා විදුලි කෙටීම, ගෙරවීම, වැස්ස, සුළඟ වැනි ස්වාභාවික සිද්ධි වන්දනය

- **වෘක්ෂ වන්දනය**

  නුග ගස, තල් ගස ආදී වෘක්ෂයන්ට අධිගෘහිත දේවතාවන් ඇතැයි සලකා වන්දනා කිරීම

  වෛශ්‍රවණ දෙවියාට නුග ගසක් ද ව්‍යාධ දෙවියාට තල්ගසක් ද දෙවොල් වශයෙන් වෙන් කරදීම

  රුවන්මැලි සෑය ඉදිකළ ස්ථානයේ ස්වර්ණමාලි නම් දේවතාවියක් විසූ රන් තෙලඹු ගසක් තිබූ බව සඳහන් වීම.

- **නාග වන්දනය**

  චූලෝදර, මහෝදර, මණිඅක්ඛික වැනි නාග ගෝත්‍රිකයන් පිළිබඳ ප්‍රවෘත්ති පුද්ගල නම් තැබීමේදී අගට නාග යන වචනය යෙදීම - චූල නාග, මහා නාග, චෝරනාග, ඉලනාග, බල්ලාටනාග

- **ග්‍රහ නක්ෂත්‍ර වන්දනය**

  අනුර, රෙහෙණ, පුස වැනි නැකැත්වල නම් පුද්ගල හා ග්‍රාම නාමයන්ට යෙදීම ජෙට්ඨමූල නක්ඛත්ත නමින් හැඳින් වූ නැකැති කෙළි පැවති බව

(ලකුණු 05)

07. (ii) දුටුගැමුණු රජුගේ ජාතික හා ආගමික මෙහෙය අගයන්න.

- ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වතාවට සංවිධානාත්මක සටන් ව්‍යාපාරයක් මෙහෙයවමින් වසර 44 ක් රජරට පාලනය කළ එළාර රජුගෙන් රට බේරා ගැනීම හා ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රථම වතාවට එක්සේසත් කිරීම.
- එළාර රජු සමඟ සටනට යාමට පෙර ''මාගේ මේ ව්‍යායාමය හුදෙක් රජ සැප පිණිස නොව සම්බුද්ධ සාසනයේ චිරස්ථිතිය සඳහා ය'' යන ප්‍රකාශයෙන් ශාසන මාමකත්වය මැනවින් ප්‍රකට කිරීම.
- රටෙහි කෘෂිකර්මාන්තය නගා සිටුවීම සඳහා කටයුතු කිරීම.
- සර්වඥ ධාතුන් වහන්සේලා ද්‍රෝණයක් තැන්පත් කොට ස්වර්ණමාලි මහා සෑය කරවීම.
- එළාර රජු සමග සටනට යාමේදී ගෙන ගිය සධාතුක ජය කොන්තය යුද ජයග්‍රහණයෙන් පසු තැන්පත් කොට මිරිසවැටිය ස්තූපය ගොඩ නැංවීම.
- දුටුගැමුණු රජු මෙරට ප්‍රථම වතාවට වෙසක් උත්සවය ආරම්භ කිරීම හා මෙතුමාගේ පාලන කාලය තුළදී වෙසක් උත්සව 24 ක් පැවැත්වීම.
- මෙරට ප්‍රථම විහාරය වූ මහා විහාර සංකීර්ණය දියුණු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබාදීම.
- රජුගේ ආගමික ජීවිතයේ ඉතා වටිනා අංගයක් වූ පිං පොතක් පවත්වාගෙන යාම.
- දෙව් විමනක් සදිසි ව මහල් නමයකින් යුත් ලෝවාමහාපාය ඉදි කිරීම.

(ලකුණු 05)

07. (iii) බුරුම බුදුසමයෙහි පෝෂණයට එරට රජවරුන්ගෙන් ලැබුණු දායකත්වය නිදසුන් දෙකක් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

- **අනව්රථ රාජ්‍ය සමය**

➢ බුරුමයේ පළමුවරට බුදුදහම ස්ථිර ව පිහිටියේ අනව්රථ රාජ්‍ය සමයේදී ය.

➢ අනව්රථ රජු සුධම්මපුරය ආක්‍රමණය කොට මනෝහාරි රජු සතු ව තිබූ ත්‍රිපිටක පොත් ලබා ගෙන බුරුම භාෂාවට පරිවර්තනය කරවීම.

➢ ශාසන සංශෝධනයක් සිදු කොට බුද්ධාගම රාජ්‍යාගම බවට පත් කිරීම.

➢ දකුණු බුරුමයෙන් ත්‍රිපිටක පොත් හා සර්වඥ ධාතු ගෙන්වා ගෙන එම ධාතූන් වහන්සේලා ස්වෙදගොන් ස්තූපයේ නිධන් කරවීම.

➢ ඉතා වටිනා පොත්පත් රාශියක් ඒකරාශි කොට අංග සම්පූර්ණ පුස්තකාලයක් පගාන්නුවර පිහිටු වීම. බෞද්ධ අධ්‍යාපනයේ උන්නතියට ක්‍රියා කිරීම.

➢ ත්‍රිපිටකය සහ දළදා ආකෘතියක් ලංකාවෙන් ගෙන්වා ගැනීමට කටයුතු කිරීම.

➢ ෂිං අරහන් භික්ෂුව ප්‍රධාන භික්ෂූන් සමීප ව ඇසුරු කිරීම.

➢ බුරුමය පුරා විසිරී තිබූ පුරාවස්තු සිය රාජධානියට එක්රැස් කර ගැනීම.

- **කෙයංසිත්ථ**

➢ අනව්රථ රජුගේ පුත්‍රයා ය.

➢ බුදුදහම දියුණු කිරීම සඳහා අනුග්‍රහය ලබා දීම.

➢ ඉන්දියාවේ බුද්ධගයා විහාරයේ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා දූත පිරිසක් යැවීම.

➢ මේ වකවානුවේ බුරුමයේ සෑම කඳු මුදුනක ම පාහේ විහාර ඉදි වීම.

- **ධම්මචේතිය රාජ්‍ය සමය**

➢ රජවීමට පෙර පැවිදි ජීවිතයක් ගත කළ මෙතුමා සිහසුනට පත් වූ පසු බුදුසමයේ පුනරුදය පිණිස කටයුතු කිරීම.

➢ එරට භික්ෂූන්ගේ විනය පිරිහීම නිසා එකල ලක්දිව බුදුසසුන දියුණුව පැවති බැවින් ලාංකික භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ අනුග්‍රහය ඇති ව සාසනික උන්නතිය ඇති කිරීම. මොග්ගල්ලාන තෙරුන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රාමඤ්ඤ දේශයේ භික්ෂූන් 11 නමක් මහා සීවලී තෙරුන් යටතේ ලංකාවට එවීමට කටයුතු කිරීම. දෙවන බුවනෙකබාහු රජු එම භික්ෂූන් පිළිගැනීම. විදාගම හිමි, ධර්මකීර්ති හිමි හා මංගල හිමි ආදී මහා තෙරවරුන්ගෙන් උපසම්පදාව ලබා ආපසු බුරුමයට වැඩම කිරීම. බුරුමයේ භික්ෂූන් වහන්සේලා උපසම්පදා කරවා කල්‍යාණි නිකාය ආරම්භ කිරීම.

- **මින්දොන් මින් රාජ්‍යසමය**

➢ බුරුම බෞද්ධ ඉතිහාසයේ ස්වර්ණමය යුගය ලෙස මෙම රජුගේ කාලය සැලකීම.

➢ රජතුමා අපරිමිත ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්ත ව කටයුතු කිරීම. රජතුමා ආදර්ශයට ගනිමින් ගිහි ජනතාව තරඟයට මෙන් පන්සිල් රැකීමට පෙළඹීම.

➢ බුද්ධ වචනය නිර්මලත්වයට පත් කරලීම පිණිස හයවන ධර්ම සංගායනාව පැවැත්වීම.

➢ ත්‍රිපිටකය කිරිගරුඬ පුවරු 723 ක කොටා ලෝක මාරජී ස්තූපය වටා ආරක්ෂක කුටි ඉදි කොට තැන්පත් කිරීම.

යනාදි කරුණු පදනම් කර ගෙන පිළිතුර සකස් විය යුතු ය.

(ලකුණු 05)

07. (iv) චීන සංස්කෘතියෙහි පෝෂණයට බුදුසමය උපස්ථම්භක වූ ආකාරය පරීක්ෂා කරන්න.

- හැන්මින්දි අධිරාජයාගේ පාලන කාලයේදී භාරතීය ධර්මදූතයන් වූ කාශ්‍යප මාතංග හා ධර්මරක්ෂ යන හිමිවරුන් දෙනම චීනයට බුදුදහම හඳුන්වා දීම.
- මධ්‍ය ආසියාවේ සිට කුමාරජීව හිමියන් චීනයට පැමිණ බෞද්ධ සංස්කෘත ග්‍රන්ථ චීන බසට නගමින් එරට බුදුසමයේ ව්‍යාප්තියට ක්‍රියා කිරීම. පසු කාලයේ තවත් භාරතීය භික්ෂූන් කිහිප නමක් ද හියුංසියෑං වැනි චීන භික්ෂූන් ද පරිවර්තන කටයුතුවල නිතරවීම.
- ක්‍රි.ව 429 හා 433 වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවෙන් ගිය භික්ෂුණීන් නිසා චීනයේ භික්ෂුණී සාසනය ආරම්භ වීම.
- ෆාහියන් භික්ෂුව ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරය කොට ධර්ම විනය ග්‍රන්ථ ඒකරාශී කර ගෙන චීනයට ගෙන යාම සහ හියුංසියෑං නාලන්දා විශ්වවිද්‍යාලයේ ශිල්ප හදාරා විශාල ග්‍රන්ථ ප්‍රමාණයක් රැගෙන, චීනයට ගෙන ගොස් චීන භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම.
- ක්‍රි.ව. 6 වන සියවසේදී භාරතයේ සිට බෝධිධර්ම හිමියන් චීනයට පැමිණ චාන් හෙවත් ධ්‍යාන සම්ප්‍රදාය ඇරඹීම මගින් චීන ජනයාගේ ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය දියුණු කිරීම.
- තාඕ සහ කොන්ෆියුසියස් දහම මත පදනම් වූ දේශීය චින්තනය බෞද්ධ චින්තනය මත පදනම් ව ජන විඥානය පෝෂණය වීම.
- චිත්‍ර, මූර්ති, කැටයම්, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය වැනි කලා ශිල්පවල වස්තු විෂය බෞද්ධ මුහුණුවරට අනුව සකස් වීම හා ඒවා චීන සංස්කෘතිය පෝෂණයට ඉවහල් වීම.
- චීනයේ පැවති මළවුන් පිදීමේ උත්සවය වැනි උත්සව බුදුදහමට අනුගත ව සකස් වීම.

(ලකුණු 05)

08. (i) ක්‍රිස්තු වර්ෂාරම්භයට පෙර බුද්ධප්‍රතිමා නිර්මාණය නොවීමට බලපෑ හේතු සාධක ගෙනහැර දක්වන්න.

- පුරාවිද්‍යාත්මක සාධකවලට අනුව පළමුවරට කණිෂ්ක රජුගේ කාසිවල හා ඔහු විසින් නිර්මාණය කරන ලද ධාතු කරඬුවක බුද්ධ ප්‍රතිමාව දක්නට ලැබීම. ඒ අනුව ක්‍රි.පූ. පළමු සියවසේ දී හෝ ක්‍රි.ව. පළමු සියවසේදී බුදුරදුන් පළමුවරට මානව රූපාකාරයෙන් නිර්මාණය කිරීම.
- බුද්ධප්‍රතිමා නිර්මාණය පෙර බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්වීමට ධර්මචක්‍රය, බෝධිය, සිරිපතුල, වජ්‍රාසනය, ඡත්‍රය, ස්තූපය, ස්වස්තිකය, පියුම වැනි සංකේත භාවිත කිරීම.
- ක්‍රිස්තු වර්ෂාරම්භයට පෙර බුද්ධප්‍රතිමා නිර්මාණය නොවීමට බලපෑ හේතු සාධක කිහිපයක් පැවතීම.
    - ➢ අංගුත්තර නිකායේ එන ''ඒක පුග්ගලෝ භික්ඛවේ ලෝකේ උප්පජ්ජමානෝ උප්පජ්ජති අද්‍රුතියෝ අසහායෝ අප්පටිමෝ අප්පටිසමෝ අප්පටිභාගෝ අප්පටි පුග්ගලෝ අසමෝ අසමසමෝ දිපදානං අග්ගෝ. කතමෝ ඒක පුග්ගලෝ? තථාගතෝ අරහං සම්මා සම්බුද්ධෝ (**අ.නි. ඒකක නිපාතය)**''(මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොව උපදින්නේය. ඔහු අද්විතීය ය. අසහාය ය. අප්‍රතිම ය. අප්‍රතිසම ය අප්‍රතිභාග ය. අප්‍රතිපුද්ගලය ය, අසම ය. අසමසම ය, දෙපා ඇති අයට අග්‍ර ය. කවර එක් පුද්ගලයෙක් ද යත්. ඒ තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ය.) යන බුදුරදුන්ගේ ප්‍රකාශය බුද්ධප්‍රතිමා නිර්මාණය නොවීමට ප්‍රබල සාධකයක් වූයේ යැයි සැලකීම.
    - ➢ බුදුරජාණන් වහන්සේ ආධ්‍යාත්මික ගුණ ප්‍රතිමාවකට නැගිය නො හැකි වීම.
    - ➢ බුදුරජාණන් වහන්සේ මහා පුරුෂ ලක්ෂණ හා අසූවක් අනුව්‍යඤ්ජන ප්‍රතිමාවට නැගීමට නො හැකි වීම.
    - ➢ බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි පැවති අසීමිත භක්තිය හා බියමුසු හැඟීම නිසා කලාකරුවා බුද්ධප්‍රතිමා නෙළීම කෙරෙහි උනන්දු නො වීම.
    - ➢ ආනන්ද කුමාරස්වාමි ආදීන් පවසන පරිදි භාරතීය කලාකරුවාට බුදුපිළිමය නෙළීමට නො හැකි වූයේ කලාකරුවාගේ අපොහොසත්කම නිසා හෝ ආගමික තහංචියක් නිසා නොව එය අවබෝධ කර ගැනීමට අපහසු සංකල්පයක් වූ බැවින් වීම.

(ලකුණු 05)

08. (ii) බෞද්ධ ස්තූප නිර්මාණය බුද්ධ කාලයේදී ම ඇරඹී බවට සාධක ගෙනහැර දක්වමින් සාංචි ස්තූපයේ මූලාකෘතිය පෙන්වා දෙන්න.

- බුදුරජාණන් වහන්සේ මහා පරිනිබ්බාණ සූත්‍රයේ ස්තූප ගොඩ නැගීමට සුදුසු **බුදු, පසේබුදු, මහරහත් හා සක්විති රජ** යන පුද්ගලයන් සිව්දෙනෙකු දැක්වීම.
- සැරියුත් මුගලන් අගසව් දෙනම වෙනුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උපදෙස් අනුව ස්තූප ඉදි වීම.
- මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමිය වෙනුවෙන් බුදුරදුන්ගේ උපදෙසින් ස්තූපයක් ඉදි කිරීම.
- බුදුරදුන්ගෙන් බණ අසා රහත් ව සිටි බාහිය දාරුචීරිය එළදෙනක විසින් ඇන මරණයට පත් කරනු ලැබීමෙන් අනතුරුව එම දේහය ඇඳක තබාගෙන ගොස් දවා ස්තූපයක් කරවන ලෙසට බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් උපදෙස් ලැබීම.
- මහා පරිනිබ්බාණ සූත්‍රයේ සඳහන් වන ආකාරයට බුදුරජාණන් වහන්සේ තමන් වහන්සේ ආදාහනය කිරීමෙන් පසු ශාරීරික ධාතු තැන්පත් කොට සිවුමංසල්හි ස්තූප ඉදි කිරීමට දේශනා කිරීම.
- බුදුරදුන්ගේ ශාරීරික ධාතු ගෙන ගොස් ස්ථාන අටක ස්තූප ඉදි කළ බව මහාපරිනිබ්බාණ සූත්‍රයේ සඳහන් වීම.
- සාංචි ස්තූපයේ මූලාකෘතිය

  I. සතර දිශාවට මුහුණලා ඇති තොරණ
  II. සලපතළ මළුව
  III. ඉහලට නැගිය හැකි පියගැට පෙළ
  IV. ප්‍රදක්ෂිණා පථය
  V. ගර්භය
  VI. හර්මිකාව
  VII. යූපය
  VIII. ඡත්‍රාවලිය

(ලකුණු 05)

08. (iii) පින් පව් පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් සමාජගත කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස විහාර සිතුවම් කලාව උපයෝගී කොට ගෙන ඇත.'' විමසන්න.

- බුදුසමයේ එන මූලික ඉගැන්වීමක් වන පව් පින් පිළිබඳ ඉගැන්වීම ජන මනසට සම්ප්‍රේෂණය කිරීම සඳහා ධර්ම දේශනා කිරීමට අමතර ව සිතුවම් කලාව ද දුරාතීතයේ සිට යොදා ගැනීම.

- සෑම සංඝාරාමයක ම විහාරය අනිවාර්ය අංගයක් වී ඇති අතර ඒ සෑම විහාරයක් ම සිතුවම්වලින් අලංකාර කිරීම ද අනිවාර්ය වීම.
- විහාර සිතුවම් බුද්ධචරිතය, බුදුරදුන්ගේ අතීත ජන්මයන් පිළිබඳ විස්තර කියවෙන ජාතක කථාවන් ද සමාජාදර්ශයන් ලබා ගත හැකි සිදුවීම් ද තේමා කොට ගෙන තිබීම.

- විහාර සිතුවම් සඳහා යොදා ගත් ජාතක කථා මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් ම පිංපව් පිළිබඳ ඉගැන්වීම සමාජගත කිරීම.

- විහාර තුළ වෙස්සන්තර ජාතකය, සස ජාතකය, සාම ජාතකය, සත්තිගුම්බ ජාතකය වැනි ජාතක කථා බහුල වශයෙන් ඇඳ තිබීම.
  වෙස්සන්තර ජාතකය - දන්දීම පිළිබඳ

  සස ජාතකය - දන්දීමේ අනුසස්

  සාම ජාතකය - පිවිතුරු ජීවිතයේ බලය

  සත්තිගුම්බ ජාතකය - පාප මිත්‍ර හා කලණ මිත්‍ර ඇසුරේ ඵලවිපාක

- පාප ක්‍රියාවන්ගේ දිට්ඨධම්ම වේදනීය විපාක දේවදත්ත, චිංචි මානවිකා කථා පුවත් සිතුවමට නැගීමෙන් පෙන්වා දීම.

- දිව්‍යලෝක හා අපාය දර්ශන සිතුවමට නැගීමෙන් මරණින් මතු පින් පව්වල විපාක ලැබෙන අයුරු පෙන්වා දීම.

(ලකුණු 05)

08. (iv) **බුදුගුණ මුල්කොට ගත් සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය බොදුබැතිය වර්ධනය කිරීම සඳහා හේතු වූ ආකාරය ගද්‍ය කෘතියක් ඇසුරින් පහදන්න.**

- සිංහල සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය බුදුදහම මගින් සපයන ලද තේමා ඇසුරු කර ගනිමින් පෝෂණය වී තිබීම.

- බෞද්ධාගමික තේමා ඇසුරු කර ගත් සෑම සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය කෘතියකින් ම බොදු බැතිය වර්ධනය කිරීම.

- ජාතකට්ඨකථාව මුල් කොට ගත් ජාතක පොත ද ධම්මපදට්ඨකථාව මුල් කොට ගත් සද්ධර්මරත්නාවලිය ද ජාතක කථා මුල් කොට ගත් මුවදෙව්දාවත, සසදාවත, කව්සිළුමිණ හා කාව්‍යශේඛරය, බුදුගුණ මුල් කොට ගත් අමාවතුර, බුත්සරණ, ධර්මප්‍රදීපිකාව, පූජාවලිය, බුදුගුණාලංකාරය, ලෝවැඩ සඟරාව වැනි බොදු බැතිය වර්ධනය කරන ගද්‍ය පද්‍ය සාහිත්‍ය කෘති නිර්මාණය වී තිබීම.

- බුදුගුණ තේමා කර ගත් සම්භාව්‍ය ගද්‍ය කෘති.
  - I. අමාවතුර - පුරිසදම්මසාරථී බුදුගුණය තේමා කර ගැනීම
  - II. පූජාවලිය - අරහං බුදුගුණය තේමා කර ගැනීම
  - III. බුත්සරණ - නව අරහාදි බුදුගුණ තේමා කර ගැනීම

(ලකුණු 05)